

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
JULIANE KOKOTT
esitatud 3. veebruaril 2011¹

Sisukord

I.	Sissejuhatus	I - 9092
II.	Õiguslik raamistik	I - 9093
	A. Rahvusvaheline õigus	I - 9093
	1. Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon	I - 9093
	2. Intellektuaalomandi õiguste kaubanduspektide leping	I - 9094
	3. WIPO autoriõiguse leping	I - 9095
	4. Teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvaheline Rooma konventsioon	I - 9095
	B. Liidu õigus	I - 9097
	1. Tingimusjuurdepääsul põhinevate teenuste kaitse	I - 9097
	2. Intellektuaalomand infoühiskonnas	I - 9098
	3. Intellektuaalomand ja satelliitlevi	I - 9100
III.	Asjaolud ja eelotsuse küsimused	I - 9103
	A. Jalgpallivõistluste ülekanded	I - 9103

1 – Algkeel: saksa.

B.	Kohtuasi C-403/08	I - 9104
C.	Kohtuasi C-429/08	I - 9110
IV.	Õiguslik hinnang	I - 9114
A.	Direktiiv 98/84	I - 9115
B.	Direktiiv 2001/29	I - 9117
1.	Reprodutseerimisõigus	I - 9117
a)	Kohtuasja C-403/08 neljanda küsimuse punkt a – kumb on kohaldatav, kas siseriiklik õigus või liidu õigus	I - 9118
b)	Reprodutseerimisõiguse kohaldamine otseülekannetele	I - 9118
c)	Kohtuasja C-403/08 neljanda küsimuse punkt b – reprodutseerimine vastuvõtja vahemälus	I - 9119
d)	Kohtuasja C-403/08 neljanda küsimuse punkt c – reprodutseerimine teleekraanil kuvamise teel	I - 9120
2.	Kohtuasja C-403/08 viies küsimus – reprodutseerimisõiguse piiramine ..	I - 9121
3.	Täiendav edastamine üldsusele	I - 9124
a)	Küsimuse vastuvõetavus	I - 9124
b)	Küsimus	I - 9125
i)	Kaitstud teosed	I - 9125
ii)	Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaldatavus	I - 9126
C.	Direktiiv 93/83	I - 9133
D.	Põhivabadused	I - 9136
a)	Kohaldatav põhivabadus	I - 9137
b)	Teenuste osutamise vabaduse piiramine	I - 9138
		I - 9091

c)	Piirangu õigustamine	I - 9139
d)	Õigustamine olukorras, kus dekodeerimiskaartide soetamisel esitati valeandmeid	I - 9146
e)	Isiklikuks tarbeks või kodus kasutamise piirangu mõju	I - 9147
f)	Kohtuasja C-403/08 üheksas küsimus	I - 9148
g)	Kohtuasja C-429/08 seitsmes küsimus	I - 9150
h)	Järeldus kohtuasja C-429/08 kuuenda ja seitsmenda küsimuse ning kohtuasja C-403/08 seitsmenda küsimuse, kaheksanda küsimuse punkti c ja üheksanda küsimuse kohta	I - 9151
E.	Konkurentsioigus	I - 9152
V.	Ettepanek	I - 9154

I. Sissejuhatus

1. Autorite majanduslike huvide kaitse muutub üha tähtsamaks. Loometöö tuleb vääriliselt tasustada.

2. Seetõttu püüab Football Association Premier League Ltd (edaspidi „FAPL”), kes vastutab Inglismaa jalgpalli meistriliigasse kuuluvate klubide vahel peetavate võistluste turustamise eest, tagada liiga jalgpallivõistluste otseülekannete autoriõiguse optimaalse

kasutamise. Ta annab litsentsisaajale põhimõtteliselt ainuõiguse edastada litsentsisaaja levialas, üldjuhul asjaomases liikmesriigis, jalgpallivõistlusi ja neist majanduslikku kasu saada. Litsentsisaajad peavad teiste litsentsisaajate ainuõiguse kaitseks ühtlasi tagama, et nende saateid ei ole võimalik vaadata väljaspool asjaomast leviala.

3. Kõnealuste eelotsusetaotluste aluseks olevad kohtuasjad puudutavad püüdeid sellest ainuõigusest mööda hiilida. Ettevõtjad importisid välismaalt, käesoleval juhul Kreekast ja Araabia riikidest, Ühendkuningriikidesse dekodeerimiskaarte ning pakkusid neid

pubidele soodsama hinnaga kui Ühendkuningriigi ringhäälinguorganisatsioon. FAPL püüab seda tegevust peatada.

4. Saadete ülekandmise ainuõiguste teostamise meetmete ja siseturu toimimise põhimõtete vahel esineb teatav vastuolu. Seetõttu tuleb uurida, kas sellised meetmed on vastuolus liidu põhivabaduste või konkurentsioigusega.

5. Peale selle kerkivad üles küsimused mitme direktiivi kohta. Asjakohane on direktiiv 98/84/EÜ tingimusjuurdepääsul põhinevate või seda sisaldavate teenuste õiguskaitse kohta,² sest satelliitülekannete ainuõigus tagatakse edastatava signaali kodeerimisega. FAPL on seisukohal, et viidatud direktiiv keelab kasutada dekodeerimiskaarte väljaspool nende kasutamiseks ette nähtud territooriumi. Importijad leiavad seevastu, et kõnealuste kaartide vaba liikumine on kõnealuse direktiivi kohaselt põhjendatud.

6. Lisaks kerkivad küsimused saadetega seotud õiguste ulatuse kohta vastavalt direktiivile 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas,³ täpsemalt öeldes see, kas saadete edastamine puudutab teoste

reprodutseerimise õigust ja kas pubides edastamine on üldsusele edastamine.

7. Lõpuks kerkivad üles ka küsimused litsentsi mõju kohta, pidades silmas direktiivi 93/83/EMÜ teatavate satelliitlevile ja kaabli kaudu taasedastamisele kohaldatavaid autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate eeskirjade kooskõlastamise kohta.⁴ Tuleb uurida, kas luba saate edastamiseks satelliidi vahendusel teatavas liikmesriigis toob kaasa õiguse võtta seda saadet vastu ja kuvada ekraanile teises liikmesriigis.

II. Õiguslik raamistik

A. Rahvusvaheline õigus

1. Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon

8. Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni (redigeeritud Pariisis 24. juulil

2 – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 1998. aasta direktiiv 98/84/EÜ (EÜT L 320, lk 54; ELT eriväljaanne 06/03, lk 147).

3 – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiiv 2001/29/EÜ (EÜT L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230).

4 – Nõukogu 27. septembri 1993. aasta direktiiv 93/83/EMÜ (EÜT L 248, lk 15; ELT eriväljaanne 17/01, lk 134).

1971) 28. septembril 1979. aastal muudetud redaktsiooni (edaspidi „Berni konventsioon”) artikli 9 lõike 1 kohaselt kuulub selle konventsiooni järgi kaitstavate kirjandus- ja kunstiteoste autoritele ainuõigus lubada nende teoste reprodutseerimist mis tahes viisil ja vormis.

9. Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõikes 1 nähakse ette:

„Kirjandus- ja kunstiteoste autoritele kuulub ainuõigus lubada:

- i) nende teoste ülekandmist raadio või televisiooni vahendusel või üldsusele edastamist mis tahes vahendite abil, mis on mõeldud märkide, helide või kujundite kaablita levitamiseks;
- ii) teose ülekande edastamist kaabli kaudu või kordusülekannet, kui edastamist teostab algselt organisatsioonist erinev organisatsioon;
- iii) üldsusele edastamist valjuhääldi või analoogsete vahenditega, mis edastavad märkide, helide või kujundite abil teose ülekannet.”

2. Intellektuaalomandi õiguste kaubandus- aspektide leping

10. Marrakechis sõlmitud Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu lisas 1 C sisalduv intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping (edaspidi „TRIPS-leping”) kiideti heaks nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994).⁵

11. TRIPS-lepingu artikli 9 lõige 1 selgitab suhet autoriõiguste kaitseks sõlmitud rahvusvaheliste konventsioonidega:

„Liikmed järgivad Berni konventsiooni (1971) artikleid 1–21 ja selle lisa. Liikmetel ei ole siiski käesoleva lepingu põhjal õigusi ega kohustusi konventsiooni artikli 6 *bis* alusel tagatavate või sellest tulenevate õiguste suhtes.”

5 – EÜT L 336, lk 1; ELT eriväljaanne 11/21, lk 80.

12. TRIPS-lepingu artikli 14 lõikes 3 on sätestatud teleprogrammide kaitse:

16. märtsi 2000. aasta otsusega 2000/278/EÜ⁶.

„Ringhäälinguorganisatsioonidel on õigus keelata ilma nende loata toimuvat järgmist tegevust: saateid salvestada, salvestusi reprodutseerida ja kaablita vahendite abil ringhäälingus taas üle kanda, samuti edastada üldsusele oma televisioonisaateid. Kui liikmed ei anna ringhäälinguorganisatsioonidele selliseid õigusi, tagavad nad saate objekti autoriõiguse omanikele võimaluse takistada eespool nimetatud tegevust kooskõlas Berni konventsiooni (1971) sätetega.”

14. WIPO autoriõiguse lepingu artikli 1 lõike 4 kohaselt juhivad lepinguosalised Berni konventsiooni artiklitest 1–21 ja selle lisast.

15. WIPO autoriõiguse lepingu artiklis 8 näha ette:

„Ilma et see piiraks Berni konventsiooni artikli 11 lõike 1 punkti ii, artikli 11 *bis* lõike 1 punktide i ja ii, artikli 11 *ter* lõike 1 punkti ii, artikli 14 lõike 1 punkti ii ja artikli 14 *bis* lõike 1 kohaldamist, on kirjandus- ja kunstiteoste autoritel ainuõigus lubada oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sealhulgas oma teoste sellisel viisil üldsusele kättesaadavaks tegemist, et isikud pääsevad neile ligi enda valitud kohas ja ajal.”

3. WIPO autoriõiguse leping

13. Ülemaailmne Intellektuaalomandi Organisatsioon (edaspidi „WIPO”) võttis 20. detsembril 1996 Genfis vastu WIPO esituste ja fonogrammide lepingu ja WIPO autoriõiguse lepingu. Euroopa Ühendus kiitis need kaks lepingut ühenduse nimel ühenduse pädevusse kuuluvates küsimustes heaks nõukogu

4. Teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvaheline Rooma konventsioon

16. Roomas 26. oktoobril 1961 vastu võetud teose esitaja, fonogrammitootja ja

⁶ – EÜT L 89, lk 6; ELT eriväljaanne 11/33, lk 208.

ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvahelise konventsiooni⁷ artiklis 13 on sätestatud ringhäälinguorganisatsioonide teatavad minimaalsed õigused:

tuleb kindlaks määrata selle riigi siseriikliku õigusega, kus nimetatud õiguse kaitset nõutakse.”

„Ringhäälinguorganisatsioonil on õigus lubada või keelata:

a) oma saadet taas üle kanda;

17. Euroopa Liit ei ole küll Rooma konventsiooni osaline, kuid Euroopa Majanduspiirkonna lepingu protokoll nr 28 intellektuaalomandi kohta⁸ artikli 5 kohaselt kohustusid EMP lepingu osalisriigid ühinema enne 1. jaanuari 1995 järgmiste tööstus-, intellektuaal- ja kaubandusomandi valdkonnas sõlmitud rahvusvaheliste konventsioonidega:

b) oma saadet salvestada;

c) salvestist reprodutseerida:

„[...]

i) kui ringhäälinguorganisatsiooni saate salvestis on tehtud ilma tema nõusolekuta;

b) Berni kirjandus- ja kunsteoste kaitse konventsioon (1971. aasta Pariisi akt),

ii) kui ringhäälinguorganisatsiooni saate salvestis on tehtud kooskõlas artikliga 15, kuid salvestist reprodutseeritakse muul eesmärgil kui need, mis on nimetatud artiklis määratletud;

c) teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvaheline konventsioon (Rooma, 1961),

d) oma televisioonisaadet avalikkusele kättesaadavaks teha, kui see toimub kohas, kuhu avalikkusele on tasuline sissepääs; nimetatud õiguse teostamise tingimused

[...]”

7 – *Bundesgesetzblatt*'is (1965 II, lk 1245) avaldatud redaktsioonis.

8 – EÜT 1994, L 1, lk 194; ELT eriväljaanne 11/52, lk 3.

B. Liidu õigus

1. Tingimusjuurdepääsul põhinevate teenuste kaitse
18. Eelotsuse küsimuste üks raskuspunkt on direktiiv 98/84 tingimusjuurdepääsul põhinevate või seda sisaldavate teenuste õiguskaitse kohta.
19. Direktiivi 98/84 artikkel 1 sätestab direktiivi eesmärgi:
- „Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada liikmesriikide õigusnorme, mis käsitlevad kaitstud teenustele omavolilist juurdepääsu võimaldavate ebaseaduslike seadmete vastaseid meetmeid.”
20. Direktiivi 98/84 artikkel 2 sätestab asjakohased mõisted. Eelkõige pakuvad huvi tingimusjuurdepääsuseadme, ebaseadusliku seadme ja kooskõlastatud valdkonna mõiste:
- „Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:
- a) [...]
- b) [...]
- c) tingimusjuurdepääsuseade – kõik seadmed või igasugune tarkvara, mis on kavandatud või kohandatud kaitstud teenusele arusaadaval kujul juurdepääsu võimaldamiseks;
- d) [...]
- e) ebaseaduslik seade – kõik seadmed või igasugune tarkvara, mis on kavandatud või kohandatud, et võimaldada kaitstud teenusele arusaadaval kujul juurdepääsu ilma teenuse osutaja loata;
- f) käesoleva direktiiviga kooskõlastatud valdkond – kõik artiklis 4 täpsustatud rikkumisi käsitlevad sätted.”
21. Direktiivi 98/84 artikkel 3 sätestab meetmed, mida tuleb võtta siseturul seoses tingimusjuurdepääsul põhinevate teenuste ja tingimusjuurdepääsu seadmetega:
- „1. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et keelustada oma territooriumil artiklis 4 loetletud tegevused ning sätestada artiklis 5 ettenähtud sanktsioonid ja õiguskaitsevahendid.

2. Piiramata lõiget 1, ei tohi liikmesriigid käesoleva direktiiviga kooskõlastatud valdkonda kuulumise tõttu:

a) piirata teisest liikmeriigist pärinevate kaitstud teenuste või nendega seotud teenuste osutamist; või

b) piirata tingimusjuurdepääsuseadmete vaba liikumist.”

22. Direktiivi 98/84 artikkel 4 sätestab keelustatavad tegevused:

„Liikmesriigid keelustavad oma territooriumil kõik järgmised tegevused:

a) ebaseaduslike seadmete valmistamine, import, levitamine, müük, rentimine või omamine äriistel eesmärkidel;

b) ebaseadusliku seadme paigaldus, hooldus või vahetus äriistel eesmärkidel;

c) ebaseaduslike seadmete kasutamist edendav kaubanduslik teave.”

2. Intellektuaalomand infoühiskonnas

23. Käesolev juhtum puudutab kahte direktiivi 2001/29 autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas aspekti: reprodutseerimisõigust ja üldsusele edastamise õigust.

24. Reprodutseerimisõigus on sätestatud direktiivi 2001/29 artiklis 2:

„Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata otsesest või kaudset ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult, on:

a) autoritel nende teoste osas;

b) esitajatel nende esituste salvestuste osas;

c) fonogrammitootjatel nende fonogramtide osas;

d) filmide esmasalvestuste tootjatel nende filmide originaali ja koopiate osas;

- e) ringhäälinguorganisatsioonidel nende kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu edastatavate saadete salvestuste osas.” edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

25. Direktiivi 2001/29 artikli 5 lõige 1 sätestab piirangu seoses tehnilistel põhjustel tehtava reprodutseerimisega:

„Artiklis 2 osutatud ajutine reprodutseerimine, mis on vajalik siirdamiseks või toimub juhuslikult, mis on tehnilise protsessi lahutamatu ja oluline osa ning mille eesmärk on teha võimalikuks teose või muu objekti:

2. Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata üldsusele kättesaadavaks tegemist kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu nii, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal, on:

a) edastamine vahendaja võrgu kaudu kolmandatele isikutele või

a) esitajatel nende esituste salvestuste osas;

b) seaduspärane kasutamine

b) fonogrammitootjatel nende fonogramide osas;

ning millel puudub iseseisev majanduslik tähtsus, ei kuulu artiklis 2 sätestatud reprodutseerimisõiguse alla.”

c) filmide esmasalvestuste tootjatel nende filmide originaali ja koopiade osas;

26. Direktiivi 2001/29 artikkel 3 reguleerib üldsusele edastamisega seotud õigusi:

„1. Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste

d) ringhäälinguorganisatsioonidel nende kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu edastatavate saadete salvestuste osas.

3. Käesoleva artikli kohase üldsusele edastamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise toiminguga seoses ei lõpe lõigetes 1 ja 2 nimetatud õigused.”

27. Seda selgitatakse direktiivi 2001/29 põhjenduses 23 järgmiselt:

„Käesolev direktiiv peaks täiendavalt ühtlustama autoriõigusi teoste üldsusele edastamiseks. Seda õigust tuleb käsitada laiemas mõttes, et hõlmata edastamist ka üldsusele, kes ei viibi paigas, kus teost esitatakse. Nimetatud õigus peaks hõlmama teose igasugust edastamist või vahendamist üldsusele kaabli või kaablita vahendite, kaasa arvatud ringhäälingu kaudu. See õigus ei peaks hõlmama muid tegevusi.”

28. Direktiiv 2001/29 täpsustab varasemat nõukogu 19. novembri 1992. aasta direktiivi 92/100/EMÜ⁹ rentimis- ja laenutamissoiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas, mis kodifitseeriti direktiiviga 2006/115/EÜ.¹⁰ Direktiivi 2006/115 artikli 8 lõige 3 sätestab saadete üldsusele edastamisega seotud täiendava õiguse:

„Liikmesriigid sätestavad ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguse lubada või keelata oma ringhäälingusaadete taas ülekandmine kaablita vahendite abil ja nende

ringhäälingusaadete edastamine üldsusele, kui selline edastamine toimub kohas, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu.”

3. Intellektuaalomand ja satelliitlevi

29. Direktiiv 93/83 käsitleb intellektuaalomandi aspekte satelliitlevi valdkonnas. Direktiivi 93/83 mõistmise seisukohast on olulised eelkõige selle järgmised põhjendused:

„(1) asutamislepingus sätestatud ühenduse eesmärkide hulka kuuluvad üha tugevama liidu loomine Euroopa rahvaste vahel, ühenduse liikmesriikide vahel lähedaste suhete edendamine ning nende majandus- ja sotsiaalarengu tagamine Euroopat jagavate tökete kõrvaldamiseks võetavate ühismeetmete abil.

[...]

(3) eelkõige satelliitide ja kaabli vahendusel ringhäälingusaadete edastamine üle ühenduse sisepiiride on üks olulisimaid mooduseid, mille abil viia ellu need

⁹ – EÜT L 346, lk 61; ELT eriväljaanne 17/01, lk 120.

¹⁰ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/115/EÜ rentimis- ja laenutamissoiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas (kodifitseeritud versioon) (ELT L 376, lk 28).

ühenduse eesmärgid, mis on nii poliitilised, majanduslikud, kultuurilised kui ka õiguslikud;

edastamine sellise satelliidi kaudu, mille signaale võetakse vastu otse, mõjutab õigusi ainult riigis, kus toimub edastamine, või kõigis vastuvõtvides riikides; [...]

[...]

- (5) nimetatud eesmärkide saavutamist piiriülese satelliitlevi ja teistest liikmesriikidest pärit programmide kaabellevi kaudu taasedastamise puhul takistavad siiski endiselt erinevused liikmesriikide autoriõiguste vahel ja teatav õiguskindlusetus; see tähendab, et olemas on oht, et õiguste omanike teoseid kasutatakse ilma tasu maksmata või et eri liikmesriikides olevad ainuõiguste üksikomanikud blokeerivad vastastikku üksteise õiguste kasutamise; eelkõige õiguskindlusetus takistab otseselt programmide vaba liikumist ühenduses;

[...]

[...]

- (7) lisaks sellele takistab ringhäälingusaadete tasuta edastamist ka õiguskindlusetus selle üle, kas ringhäälingusaadete

- (14) saamaks üle omandatavate õigustega seotud õiguskindlusetusest, mis takistab piiriülest satelliitlevi, tuleks määratleda ühenduse tasandil üldsusele satelliidi kaudu edastamise mõiste; sellise määratlusega tuleks sätestada ka see, kus edastamine toimub; selline määratlus on vajalik selleks, et vältida mitme siseriikliku õigusnormi kumuleeruvat kohaldamist ühe ja sama ringhäälingutoimingu suhtes; üldsusele edastamine satelliidi kaudu toimub ainult juhul, kui ja liikmesriigis, kus programmi sisaldavad signaalid sisestatakse ringhäälinguorganisatsiooni kontrolli all ja vastutusel katkematusse sideahelasse satelliidi ja maajaama vahel; programmi sisaldavate signaalidega seotud tavapäraseid tehnilisi toiminguid ei tohiks käsitada edastusahela katkestustena;

(15) edastamise ainuõiguste omandamine lepingulistel alustel peaks olema vastavuses kõigi autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate õigusnormidega liikmesriigis, kus satelliidi kaudu üldsusele edastamine toimub;

ringhäälinguorganisatsiooni kontrolli all ja vastutusel katkematusse sideahelasse satelliidi ja satelliidi maajaama vahel.

(16) käesoleva direktiivi aluseks olev lepingulise vabaduse põhimõte võimaldab jätkata nende õiguste kasutamise piiramist, eelkõige seoses teatavate tehniliste edastusvahenditega ja teatavates keeltes olevate versioonidega;

b) Satelliidi kaudu üldsusele edastamine toimub ainult liikmesriigis, kus ringhäälinguorganisatsiooni kontrolli all ja vastutusel sisestatakse programmi sisalduvad signaalid katkematusse sideahelasse satelliidi ja maajaama vahel.

(17) omandatud õiguste eest makstava summa kindlaksmääramisel peaksid osapooled võtma arvesse kõiki edastamise aspekte, näiteks tegelikku vaatajaskonda, võimalikku vaatajaskonda ja keeleversiooni;

c) Kui programmi sisaldavad signaalid on kodeeritud, toimub satelliidi kaudu üldsusele edastamine tingimusel, et lähetuse dekodeerimise vahendid on antud üldsuse käsutusse kas ringhäälinguorganisatsiooni poolt või tema nõusolekul.

[...]"

[...]"

30. Käesolevas kohtuasjas on olulised eelkõige direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punktides a, b ja c sätestatud mõisted:

31. Lisaks näeb direktiivi 93/83 artikkel 2 ette autori eriõiguse seoses teose edastamisega satelliidi kaudu:

„a) Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab „üldsusele satelliidi kaudu edastamine” akti, mille käigus üldsusele vastuvõtuks ettenähtud programmi sisalduvad signaalid sisestatakse

„Liikmesriigid sätestavad autori ainuõiguse lubada autoriõigusega kaitstud tööde edastamist üldsusele satelliidi kaudu, võttes arvesse käesoleva peatüki sätteid.”

III. Asjaolud ja eelotsuse küsimused

kohustub iga ringhäälinguorganisatsioon FA-PLiga sõlmitud litsentsilepingus kodeerima oma satelliidi vahendusel edastatava signaali.

A. Jalgpallivõistluste ülekanDED

32. FAPLi strateegia on näidata Inglismaa Premier League'i (Inglismaa jalgpalli meistriliiga) mängu vaatajatele üle kogu maailma, muutes samal ajal liikmesklubide meediaõiguste väärtuse maksimaalseks.

33. FAPLi tegevuse hulka kuulub Premier League'i mängude filmimine ja nende edastamise õiguste litsentside väljastamine. Ainuõigused võistluste otseülekanDEid edastada on territoriaalselt ära jagatud ja need antakse kolmeks aastaks. Lepingute süsteem sisaldab ainuõigust käsitlevat kokkulepet, mille kohaselt nimetab FAPL ainult ühe ringhäälinguorganisatsiooni iga konkreetse territooriumi kohta, ning lubatud dekodeerimiskaartide käibele laskmise piiranguid väljaspool iga litsentsisaaja territooriumi.

34. Spordiürituste edastamise õiguste andmine ainuõigustena mingil konkreetsel territooriumil on kogu Euroopas õiguste omanike ja ringhäälinguorganisatsioonide seas väljakujunenud ja aktsepteeritud äripraktika. Oma territoriaalsete ainuõiguste kaitsmiseks

35. Käesolevas asjas vaadeldaval ajavahemikul filmis iga Premier League'i mängu BBC või Sky. Nende valitud kaadrid ja võistluse taustaheli, sealhulgas aeg-ajalt Premier League'i hümn (edaspidi „hümn“) moodustavad *Clean Live Feed*'i (puhas otsesignaal). Kui on lisatud logod, videokaadrid, ekraanigraafika, muusika (sealhulgas hümn) ja ingliskeelsed kommentaarid, saadakse tulemuseks *World Feed* (edastatav signaal). Kui see on tihendatud ja kodeeritud, edastatakse see satelliidi vahendusel litsentsi omavale välismaisele ringhäälinguorganisatsioonile. Ringhäälinguorganisatsioon dekodeerib ja pakib *World Feed*'i lahti, lisab sellele oma logo ja kommentaarid, tihendab ja kodeerib signaali uuesti ning edastab selle satelliidi vahendusel oma territooriumil asuvatele abonentidele. Satelliitantenni omavad abonentid saavad dekodeerida ja pakkida signaali lahti dekoodriga, mille jaoks on vaja dekodeerimiskaarti. Kogu edastusprotsess väljakult kuni abonentini kestab umbes viis sekundit.

36. Eri filmi- ja muusikateoste ning helisalvestiste fragmendid salvestatakse enne edastamist järgemööda dekoodris ning kustutatakse seejärel dekoodrist.

B Kohtuasi C-403/08

37. Kohtuasja C-403/08 aluseks olevad menetlused rajanevad hagidel, mille esitas FAPL koos Kreekas jalgpallivõistluste ülekandmise eest vastutavate ettevõtjatega.

38. Kreekas oli (ja on) all-litsentsi saaja Net-Med Hellas SA, kellel oli lepinguga konkreetselt keelatud tarnida vastavaid dekodeerimiskaarte väljapoole Kreekat. Võistlusi edastatakse SuperSport-kanalitel, mis kuuluvad NOVA platvormi, mille omanik ja käitaja on Multichoice Hellas SA. Nimetatud kaks Kreeka ettevõtjat kuuluvad tegelikult ühele omanikule ja neid nimetatakse koos NOVA-ks. SuperSport-kanaleid on võimalik vastu võtta NOVA satelliitdekodeerimiskaardiga.

39. Kõnealused hagid puudutavad välismaiste dekodeerimiskaartide kasutamist Ühendkuningriigis, et vaadata Premier League'i mängude välismaiseid satelliidi vahendusel edastatavaid otseülekandeid. Hagejad väidavad, et selliste kaartidega kauplemise ja nende kasutamisega Ühendkuningriigis rikutakse nende õigusi, mis tulenevad direktiivi 98/84 ülevõtmiseks vastu võetud siseriiklikest õigusnormidest, ning nende mitmesuguste kunsti- ja muusikateoste, filmide ja helisalvestiste autoriõigust, mida kasutatakse Premier League'i mängude reportaažis.

40. Kaks neist hagidest on esitatud isikute vastu, kes tarnivad pubidele ja baaridele seadmeid ja satelliitdekodeerimiskaarte, mis võimaldavad vastu võtta muid satelliidikanaleid peale Sky kanalite (sealhulgas NOVA kanalid), mis edastavad otseülekandeid Premier League'i mängudest. Kolmas hagi on esitatud nelja publi tegevusloa omaniku või pidaja (edaspidi „pubipidajad”) vastu, kes näitaksid Araabia ringhäälinguoperaatori telekanalitel edastatud Premier League'i mängude otseülekandeid.

41. Seetõttu esitab High Court kohtuasjas C-403/08 Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„A. [...] direktiivi 98/84/EÜ [...] tõlgendamine

1. Ebaseaduslikud seadmed

- a) Kas juhul, kui tingimusjuurdepääsu seadme on valmistanud teenuseosutaja või see on valmistatud teenuseosutaja nõusolekul ning seda müüakse piiratud loa alusel, mis võimaldab kasutada seadet üksnes juurdepääsu omandamiseks kaitstud teenusele teatavas olukorras,

muutub seade „ebaseaduslikuks sead-
meks” direktiivi 98/84/EÜ artikli 2 punk-
ti e tähenduses, kui seda kasutatakse
juurdepääsu andmiseks sellele kaitstud
teenusele teenuseosutaja loaga hõlma-
mata kohas või viisil või isiku poolt?

Eelkõige:

Kas juhul, kui esimene ettevõtja edastab prog-
rammi (mis sisaldab videokaadreid, taustahe-
li ja ingliskeelseid kommentaare) kodeeritult
teisele ettevõtjale, kes edastab programmi
(millele ta on lisanud oma logo ja mõnikord
täiendavad audiokommentaarid) omakorda
üldsusele:

b) Mida tähendab „kavandatud või kohan-
datud” direktiivi artikli 2 punktis e?

a) kujutab edastamine esimese ettevõt-
ja poolt endast „teleringhäälingut” kui
kaitstud teenust direktiivi 98/84/EÜ
artikli 2 punkti a ja direktiivi 89/552/
EMÜ^[11] artikli 1 punkti a tähenduses;

2. Hagi alus

b) peab esimene ettevõtja olema ringhäälin-
guorganisatsioon direktiivi 89/552/EMÜ
artikli 1 punkti b tähenduses, et teda
võiks pidada direktiivi 98/84/EÜ artikli 2
punkti a tähenduses „teleringhäälingu”
kui kaitstud teenuse osutajaks;

c) tuleb direktiivi 98/84/EÜ artiklit 5 tõl-
gendada nii, et see annab esimesele et-
tevõtjale õiguse esitada tsiviilhagi seoses

Kui esimene teenuseosutaja edastab prog-
rammi kodeeritult teisele teenuseosutajale,
kes edastab seda programmi tingimusjuurde-
pääsu alusel, milliseid tegureid tuleb siis võtta
arvesse, kui tehakse kindlaks, kas see mõjutab
esimese kaitstud teenuse osutaja huve direk-
tiivi 98/84/EÜ artikli 5 tähenduses?

11 – Nõukogu 3. oktoobri 1989. aasta direktiiv teleringhäälin-
gutegevust käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja
haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 298, lk 23;
ELT eriväljaanne 06/01, lk 224), mis on kodifitseeritud
Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta
direktiiviga 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osuta-
mist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnor-
mide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste
direktiiv) (ELT L 95, lk 1).

ebaseaduslike seadmetega, millega tagatakse juurdepääs programmile selle edastamiseks teise ettevõtja poolt, kas:

äritehingute tegemise (näiteks nende müümise) eesmärgil või laieneb see mõiste ka seadme lõpptarbijapoolsele omamisele ükskõik missugust liiki äritegevuse raames?

i) sellepärast, et niisuguseid seadmeid tuleb pidada seadmeteks, mis annavad ringhäälingusignaali kaudu juurdepääsu esimese ettevõtja oma teenusele, või

B. [...] direktiivi 2001/29/EÜ [...] tõlgendamine

ii) sellepärast, et esimene ettevõtja on kaitstud teenuse osutaja, kelle huve ebaseaduslik tegevus mõjutab (sest need seadmed annavad omavolilise juurdepääsu kaitstud teenusele, mida osutab teine ettevõtja)?

4. Reprodutseerimisõigus

d) Kas vastust [käesoleva] küsimuse [punktile] c mõjutab see, kas esimene ja teine teenuseosutaja kasutavad erinevaid dekodeerimissüsteeme ja tingimusjuurdepääsu seadmeid?

Kas juhul, kui osi filmist, muusikateosest või helisalvestisest (käesoleval juhul digitaalvideo kaadreid ja audiokaadreid) luuakse i) dekodeeri mälus või ii) kui tegemist on filmiga teleekraanil ning kogu teos reprodutseeritakse, nii et osad loetakse kokkukuuluvaks, kuid ainult teatav piiratud arv osi eksisteerib ükskõik missugusel ajahetkel:

3. Ärilised eesmärgid

Kas „omamine ärilistel eesmärkidel” direktiivi artikli 4 punkti a tähenduses on ainult omamine ebaseaduslike seadmetega

a) kuulub küsimus, kas need teosed reprodutseeriti tervikuna või osaliselt, siseriiklike autoriõigust käsitlevate õigusnormide kohaldamisalasse, milles sätestatakse, mida kujutab endast autoriõigusega kaitstud teose ebaseaduslik

reprodutseerimine, või sõltub see direktiivi 2001/29/EÜ artikli 2 tõlgendamisest?

tähtsus” direktiivi 2001/29/EÜ artikli 5 lõike 1 tähenduses, sest niisugused koopiad on ainus, mille alusel õiguste omanik saab tasu oma õiguste kasutamise eest?

b) Kui see on direktiivi 2001/29/EÜ artikli 2 tõlgendamise küsimus, kas siseriiklik kohus peaks siis pidama tervikuks iga teose kõiki osi või ainult seda piiratud arvu osi, mis eksisteerivad ükskõik missugusel ajahetkel? Juhul kui õige on viimane, millist kriteeriumi peaks siseriiklik kohus siis kohaldama, otsustades, kas teosed reprodutseeriti osaliselt selle artikli tähenduses?

b) Kas vastust viienda küsimuse [punktile] a [...] mõjutab i) see, kas siirdamiseks vajalikel koopiatel on mingi neile omane väärtus, või ii) see, kas siirdamiseks vajalikud koopiad sisaldavad väikest osa teoste kogumist ja/või muid objekte, mida muidu saaks kasutada ilma autoriõigust rikkumata, või iii) see, kas õiguste omanikult teises liikmesriigis ainulitsentsi saanud isik on juba saanud tasu teose kasutamise eest selles liikmesriigis?

c) Kas direktiivi 2001/29/EÜ artiklis 2 nimetatud reprodutseerimisõigus laieneb siirdamiseks vajalike kaadrite loomisele teleekraanil?

6. Edastamine üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu

5. Iseseisev majanduslik tähtsus

a) Kas siirdamiseks vajalikke teose koopiad, mis luuakse satelliittelevisiooni dekoodris või dekoodriga ühendatud teleekraanil ning mille ainus eesmärk on võimaldada teost kasutada mitte teisiti, kui on piiratud seadusega, tuleb käsitleda nii, et neil on „iseseisev majanduslik

a) Kas autoriõigusega kaitstud teost edastatakse üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu direktiivi 2001/29/EÜ artikli 3 tähenduses, kui satelliitsaateid võetakse vastu ärruumides (näiteks baaris) ning edastatakse või näidatakse nendes ruumides ühe teleekraani ja kõlarite

abil üldsuse hulka kuuluvatele isikutele, kes seal viibivad?

c) Kui vastus [käesoleva] küsimuse [punkti] b [...] ükskõik missugusele alapunktile on jaatav, milliseid tegureid tuleb siis võtta arvesse, et teha kindlaks, kas tegemist on teose edastamisega kohast, kus üldsuse hulka kuuluvad isikud ei viibi?

b) Kas vastust kuuenda küsimuse [punktile] a [...] mõjutab see, kui:

i) kohalviibivad üldsuse hulka kuuluvad isikud kujutavad endast uusi vaatajaid, keda ringhäälinguorganisatsioon ei võtnud arvesse (käesoleval juhul seetõttu, et ühes liikmesriigis kodus kasutamiseks mõeldud dekodeerimiskaarti kasutatakse teises liikmesriigis klientidest vaatajaskonna jaoks);

C. [...] direktiivi 93/83/EMÜ [...] ning EÜ artiklite 28, 30 ja 49 tõlgendamine

7. Direktiiviga 93/83 tagatud kaitse

ii) üldsuse hulka kuuluvad isikud ei kujuta endast vastavalt siseriiklikule õigusele tasu maksvat vaatajaskonda;

Kas see, kui siseriiklikud autoriõigust käsitlevad õigusaktid sätestavad, et juhul kui satelliitlevisse kaasatud teoste siirdamiseks vajalikke koopiaid luuakse satelliitdekoodris või telekraanil, rikutakse saate vastuvõturiigi õiguse kohaselt autoriõigust, on direktiiviga 93/83/EMÜ ning EÜ artiklitega 28, 30 ja 49 kooskõlas? Kas vastust mõjutab see, kui ringhäälingusaadet dekodeeritakse, kasutades satelliitdekodeerimiskaarti, mille on väljastanud teises liikmesriigis asuv satelliitleviteenuse osutaja tingimusel, et satelliitdekodeerimiskaarti on lubatud kasutada ainult selles teises liikmesriigis?

iii) teleringhäälingusignaali võetakse vastu antenni või satelliitantenniga, mis asetseb katusel või nende ruumide kõrval, kus paikneb televiisor?

D. EÜ artiklites 28, 30 ja 49 sätestatud ning kaupade vaba liikumist ja teenuste osutamise vabadust käsitlevate õigusnormide tõlgendamine direktiivi 98/84 kontekstis

satelliitdekodeerimiskaarti on lubatud kasutada ainult selles teises liikmesriigis?

8. EÜ artiklitega 28 ja/või 49 tagatud kaitse
- a) Kui vastus esimesele küsimusele on niisugune, et tingimusjuurdepääsu seadmisest, mille on valmistanud teenuseosutaja või mis on valmistatud teenuseosutaja nõusolekul, saab ebaseaduslik seade direktiivi 98/84/EÜ artikli 2 punkti e tähenduses, kui seda kasutatakse väljaspool teenuseosutaja loa kohaldamisala, et anda juurdepääs kaitstud teenusele, mis on siis õiguse konkreetne ese, kui võtta arvesse põhifunktsiooni, mille annab sellele tingimusjuurdepääsu direktiiv?
- b) Kas EÜ artiklid 28 ja 49 välistavad niisuguse siseriikliku õiguse sätte kehtestamise esimeses liikmesriigis, mille kohaselt on õigusvastane importida või müüa satelliitdekodeerimiskaarti, mille on väljastanud teises liikmesriigis asuv satelliitteenuse osutaja tingimusel, et
- c) Kas vastust mõjutab see, kui satelliitdekodeerimiskaart on selles teises liikmesriigis lubatud ainult isiklikuks tarbeks ja kodus kasutamiseks, kuid esimeses liikmesriigis kasutatakse seda ärilistel eesmärkidel?
9. Kas hümnile tagatud kaitse võib olla laialdasem kui ülejäänud ringhäälingusaatele tagatud kaitse?
- Kas EÜ artiklid 28 ja 30 välistavad või EÜ artikkel 49 välistab niisuguse siseriikliku autoriõigust käsitleva õigusnormi kehtestamise, mille kohaselt on õigusvastane esitada või mängida muusikateost üldsusele, kui see teos on kaasatud kaitstud teenusesse, millele on olemas juurdepääs ja mida mängitakse üldsusele satelliitdekodeerimiskaardi abil, kui selle kaardi on väljastanud teises liikmesriigis asuv teenuseosutaja tingimusel, et satelliitdekodeerimiskaarti on lubatud kasutada ainult selles teises liikmesriigis? Kas olukord on teistsugune, kui see muusikateos on kaitstud teenuse kui terviku ebaoluline element ning teenuse teiste elementide näitamine või mängimine üldsusele ei ole siseriiklike autoriõigust käsitlevate õigusaktidega keelatud?

E. EÜ artiklis 81 sätestatud konkurentsieeskirjade tõlgendamine

arvatakse, et selle eesmärk on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi?

10. EÜ artikliga 81 tagatud kaitse

- b) Kas juhul, kui see on nii, tuleb samuti tõendada, et see lepinguline kohustus takistab, piirab või moonutab konkurentsi oluliselt, selleks et see kohustus kuuluks EÜ artikli 81 lõikes 1 sätestatud keelu kohaldamisalasse?"

Kui programmi pakkuja annab terve rea ainulitsentse, millest igaüks on väljastatud ühe või mitme liikmesriigi territooriumi kohta ja mille kohaselt on ringhäälinguorganisatsioonil lubatud edastada programmi ainult sellel territooriumil (kaasa arvatud satelliidi abil) ning iga litsentsiga kaasneb lepinguline kohustus, mille kohaselt peab ringhäälinguorganisatsioon hoidma ära selle, et tema satelliit-dekodeerimiskaarte, mis võimaldavad võtta vastu litsentseeritud programmi, kasutatakse väljaspool litsentsiga hõlmatud territooriumi, missugust õiguslikku kriteeriumi peaks siis siseriiklik kohus kohaldama ja milliseid asjaolusid arvesse võtma, otsustades, kas selle lepingulise piiranguga rikutakse EÜ artikli 81 lõikega 1 kehtestatud keeldu?

C. Kohtuasi C-429/08

42. Kõnealune eelotsusetaotlus on esitatud süüteomenetluses K. Murphy vastu, kellele kuulub publi, kus näidati Kreekast pärit dekodeerimiskaarti kasutades Premier League'i mängu. Media Protection Services Ltd algatas K. Murphy vastu erasüüdistusmenetluse ja saavutas kahes kohtuastmes rahatrahvi määramise sel alusel, et kõnealune kaart on ebaseaduslik seade direktiivi 98/84 üle võtvate õigusnormide tähenduses. K. Murphy kaebas süüdimõistva otsuse edasi High Courti.

Täpsemalt:

- a) Kas EÜ artikli 81 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et seda kohaldatakse kõnealuse kohustuse suhtes üksnes seetõttu, et

43. Kõnealuses kohtuasjas esitab High Court järgmised eelotsuse küsimused:

„Direktiivi 98/84 tõlgendamine

selliste seadmete kasutamisele väljaspool esimest liikmesriiki,

1. Millistel asjaoludel on tingimusjuurdepääsuseade „ebaseaduslik seade” direktiivi 98/84/EÜ artikli 2 punkti e tähenduses?

ja/või

2. Täpsemalt, kas tingimusjuurdepääsuseade on „ebaseaduslik” siis, kui ta on hangitud järgmistel asjaoludel:

i) tingimusjuurdepääsuseadme valmistas teenuseosutaja või see oli valmistatud tema nõusolekul ning oli algselt tarnitud piiratud lepingulise loaga kasutada seda juurdepääsu saamiseks kaitstud teenusele üksnes esimeses liikmesriigis, kuid seda kasutati juurdepääsu saamiseks samale kaitstud teenusele mõnes teises liikmesriigis

ja/või

ii) tingimusjuurdepääsuseadme valmistas teenuseosutaja või see oli valmistatud tema nõusolekul ning oli algselt omandatud ja/või aktiveeritud vale nime ja elukoha aadressi alusel esimeses liikmesriigis, rikkudes lepingulisi territoriaalseid piiranguid

iii) tingimusjuurdepääsuseadme valmistas teenuseosutaja või see oli valmistatud tema nõusolekul ning oli algselt tarnitud lepingulise tingimusega, et seade on üksnes koduseks või era-, mitte äriotstarbeliseks kasutuseks (mille puhul tuleb tasuda kõrgemat abonenttasu), kuid seda kasutati Ühendkuningriigis äri otstarbel, konkreetselt jalgpallivõistluste otseülekannete näitamiseks pubis?

3. Kui vastus teise küsimuse mis tahes osale on eitav, kas see tähendab siis, et direktiivi artikli 3 lõikega 2 on vastuolus see, kui liikmesriik tugineb oma seadusele, mis keelab selliste tingimusjuurdepääsuseadmete kasutamise teises küsimuses kirjeldatud asjaoludel?

4. Kui vastus teise küsimuse mis tahes osale on eitav, kas siis direktiivi artikli 3 lõige 2 on kehtetu

a) põhjusel, et see on diskrimineeriv ja/või ebaoproportsionaalne;

ja/või

- b) põhjusel, et see on vastuolus EÜ asutamislepingust tulenevate vaba liikumise õigustega;

Ühendkuningriigist osutatava ringhäälinguteenuse raames edastatava saate ebaseaduslik vastuvõtmine eesmärgiga hoida kõrvale selle saate eest tasumisele kuuluvate mis tahes tasude maksmisest järgmistel asjaoludel:

ja/või

- c) mingil muul põhjusel?

5. Kui vastus teisele küsimusele on jaatav, kas siis direktiivi artikli 3 lõige 1 ja artikkel 4 on kehtetud põhjusel, et nendest tulenevalt on liikmesriigid kohustatud kehtestama piiranguid „ebaseaduslike seadmete” importimisele teistest liikmesriikidest ja muule nendega seonduvale isegi siis, kui need seadmed on imporditud ja/või neid kasutatakse õiguspäraselt selleks, et võtta vastu satelliitlevi teel edastatavaid piiriüleseid ringhäälinguteenuseid vastavalt EÜ asutamislepingu artiklitest 28 ja 30 tulenevatele kaupade vaba liikumise eeskirjadele ja/või EÜ asutamislepingu artiklist 49 tulenevale teenuste osutamise ja saamise vabadusele?

Ü asutamislepingu artiklite 12, 28, 30 ja 49 tõlgendamine

6. Kas EÜ artiklitega 28, 30 ja/või 49 on vastuolus, kui liikmesriik jõustab õigusnormi [...], mille kohaselt peetakse süüteoaks

- i) kui tingimusjuurdepääsuseadme valmistas teenuseosutaja või see oli valmistatud tema nõusolekul ning oli algselt tarnitud piiratud lepingulise loaga kasutada seda juurdepääsu saamiseks kaitstud teenusele üksnes esimeses liikmesriigis, kuid seda kasutati juurdepääsu saamiseks samale kaitstud teenusele mõnes teises liikmesriigis (käesoleval juhul Ühendkuningriigis) ja/või

- ii) kui tingimusjuurdepääsuseadme valmistas teenuseosutaja või see oli valmistatud tema nõusolekul ning oli algselt omandatud ja/või aktiveeritud vale nime ja elukoha aadressi alusel esimeses liikmesriigis, rikku-des lepingulisi territoriaalseid piiranguid selliste seadmete kasutamisele väljaspool esimest liikmesriiki ja/või

iii) kui tingimusjuurdepääsuseadme valmistamist teenuseosutaja või see oli valmistatud tema nõusolekul ning oli algselt tarnitud lepingulise tingimusega, et seade on üksnes koduseks või era-, mitte äriotstarbeliseks kasutuseks (mille puhul tuleb tasuda kõrgemat abonenttasu), kuid seda kasutati Ühendkuningriigis äri otstarbel, konkreetselt jalgpallivõistluste otseülekannete näitamiseks pubis?

mille kohaselt peab ringhäälinguorganisatsioon hoidma ära selle, et tema satelliitdekodeerimiskaarte, mis võimaldavad võtta vastu litsentseeritud programmi, kasutatakse väljaspool litsentsiga hõlmatud territooriumi, missugust õiguslikku kriteeriumi peaks siis siseriiklik kohus kohaldama ja milliseid asjaolusid arvesse võtma, otsustades, kas selle lepingulise piiranguga rikutakse EÜ artikli 81 lõikega 1 kehtestatud keeldu?

7. Kas kõnealuse siseriikliku seaduse jõustamine on igal juhul välistatud põhjusel, et sellisel juhul on tegemist EÜ artikliga 12 vastuolus oleva diskrimineerimisega, või muul põhjusel, kuivõrd see siseriiklik seadus kehtib üksnes Ühendkuningriigist ja mitte ühestki teisest liikmesriigist osutatava ringhäälinguteenuse raames edastatavate saadete suhtes?

Täpsemalt:

EÜ asutamislepingu artikli 81 tõlgendamine

a) Kas EÜ artikli 81 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et seda kohaldatakse kõnealuse kohustuse suhtes üksnes seetõttu, et arvatakse, et selle eesmärk on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi?

8. Kui programmi pakkuja annab terve rea ainulitsentse, millest igaüks on väljastatud ühe või mitme liikmesriigi territooriumi kohta ja mille kohaselt on ringhäälinguorganisatsioonil lubatud edastada programmi ainult sellel territooriumil (kaasa arvatud satelliidi abil) ning iga litsentsiga kaasneb lepinguline kohustus,

b) Kas juhul, kui see on nii, tuleb samuti tõendada, et see lepinguline kohustus takistab, piirab või moonutab konkurentsi oluliselt, selleks et see kohustus kuuluks

EÜ artikli 81 lõikes 1 sätestatud keelu kohaldamisalasse?”

ei saa käsitleda liidu õigusest lahus.¹² Täpsemalt, asjaolu, et majandustegevus on seotud spordiga, ei takista asutamislepingute sätete kohaldamist.¹³

44. Kirjalikke märkusi esitasid FAPL, QC Leisure, K. Murphy ja Media Protection Services Ltd ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, Prantsuse Vabariik, EFTA järelevalveamet, Euroopa Parlament, nõukogu ja Euroopa Komisjon. Kohtuistungil esitasid suulisi märkusi kõik nimetatud menetlusosalised peale Prantsusmaa, aga ka Tšehhi Vabariik, Hispaania Kuningriik ja Itaalia Vabariik.

IV. Õiguslik hinnang

45. Põhikohtuasjad tulenevad praktikast piirata territoriaalselt juurdepääsu satelliidi vahendusel eri liikmesriikidesse edastatavatele kodeeritud spordiülekannetele. Eelotsusetaotlused käsitlevad sellise praktika kooskõla siseturuga mitmesugustest eri vaatenurkadest, tekitades seetõttu rohkesti küsimusi.

46. Kõigepealt tuleb märkida, et liidu õigus võtab küll arvesse spordi eripära, kuid sporti

47. Põhikohtuasjade lahendus – vähemalt Kreeka dekodeerimiskaartide kasutamist puudutavas osas – põhineb minu arvates peamiselt teenuste osutamise vabaduse kohaldamisel ja ülejäänud osas pakub eelkõige huvi üldsusele edastamise (direktiivi 2001/29 artikkel 3) küsimus, kuid ma ehitan käesoleva ettepaneku üles siiski vastavalt kohtuotsuses C-403/08 esitatud küsimuste järjestusele. Seepärast käsitlen esimesena direktiivi 98/84/EÜ tingimusjuurdepääsul põhinevate või seda sisaldavate teenuste õiguskaitse kohta (vt A-jagu allpool), seejärel direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (vt B-jagu allpool), siis direktiivi 93/83/EMÜ teatavate satelliitlevile ja kaabli kaudu taasedastamisele kohaldatavaid autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate eeskirjade kooskõlastamise kohta (vt C-jagu allpool), alles seejärel põhivabaduste kohaldamist (vt D-jagu allpool) ning kõige lõpuks konkurentsioigust (vt E-jagu allpool).

12 – Vt ETLT artiklid 6 ja 165, samuti deklaratsioon nr 29 valitsusvahelise konverentsi lõppaktis 2. oktoobril 1997. aastal sõlmitud Amsterdami lepingu juurde (ELT 1997, C 340, lk 136) ning deklaratsioon, mis käsitles spordi erilisi omadusi ja selle sotsiaalselt funktsiooni Euroopas, mida tuleks arvesse võtta ühise poliitika rakendamisel, Nice'is 7.–9. detsembril 2000 toimunud Euroopa Ülemkogu eesistuja järeldused (punkt 52 ja lisa IV, vt eelkõige deklaratsiooni punktid 1, 7 ja 17).

13 – Vt 1. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-49/07: MOTOE (EKL 2008, lk I-4863, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).

A. *Direktiiv 98/84*

48. Direktiiv 98/84 reguleerib tingimusjuurdepääsul põhinevatele teenustele juurdepääsu võimaldavate seadmete kaitset ja selliste seadmete vaba liikumist siseturul. Pooled on teinud direktiivi põhjal kaks vastandlikku eeldust, mis on seda direktiivi puudutavate küsimuste aluseks.

49. Direktiivi 98/84 artikli 4 kohaselt on ebaseaduslike seadmete valmistamine, import, levitamine, müük, rentimine või omamine ärilistel eesmärkidel keelatud ja proportsionaalselt karistatav. FAPL leiab, et ühes liikmesriigis legaalselt müüdnud dekodeerimiskaart muutub ebaseaduslikuks seadmeks, kui seda kasutatakse teises liikmesriigis vastu kaitstud teenust osutava ettevõtja tahtmist. K. Murphy väidab seevastu, et seaduslikult turule toodud dekodeerimiskaardi kasutamine ei saa muuta kaarti ebaseaduslikuks seadmeks. Tema sõnul on selline kasutamine õiguspärane, kuna direktiivi artikli 3 lõige 2 keelab mis tahes piirangud legaalsete kodeerimiskaartidega kauplemisel.

50. Teen Euroopa Kohtule ettepaneku käsitleda neid küsimusi lühidalt, kuna kumbki eeldus ei ole ilmselgelt veenev.

51. Direktiivi 98/84 artikli 2 punkti e kohaselt tähendab „ebaseaduslik seade” kõiki

seadmeid või igasugust tarkvara, mis on kavandatud või kohandatud, et võimaldada kaitstud teenusele arusaadaval kujul juurdepääsu ilma teenuse osutaja loata.

52. FAPLi väitel piisab sellest, kui kõnealuseid dekodeerimiskaarte kasutatakse Ühendkuningriigis Kreeka ringhäälinguoperaatori saadete vastuvõtmiseks, kuigi asjaomase õiguse omaniku tahte kohaselt ei tohi neid seal vastu võtta.

53. Direktiivi 98/84 artikli 2 punkti e sõnastus ei tähenda siiski seda, et selle eesmärk on takistada juurdepääsu võimaldava seadme *kasutamist* vastu teenuse osutaja tahet. See eeldab *seadet*, mis on kavandatud või kohandatud, et võimaldada kaitstud teenusele juurdepääsu ilma teenuse osutaja loata. See määratlus hõlmab seega täpselt viidatud eesmärgi saavutamiseks toodetud või muudetud seadmeid.

54. Kõnealune dekodeerimiskaart on seevastu konkreetselt ette nähtud võimaldama juurdepääsu teenuse osutaja loal. Teenuseosutaja, Kreeka ringhäälinguoperaator, turustab selliseid kaarte just sel eesmärgil. Kaarti ei kohandata ka Ühendkuningriiki importimiseks.

55. Ainult selline usutavana näiv tõlgendus on kooskõlas direktiivi 98/84 üldiste eesmärkidega. Direktiivi 98/84 põhjenduste 2 ja 3 kohaselt on direktiivi eesmärk edendada teenuste piiriülest osutamist. Sellega ei oleks

mingil juhul kooskõlas pidada seadusliku tingimusjuurdepääsuseadme teise liikmesriiki importimist piisavaks põhjuseks, et tunnistada see seade ebaseaduslikuks.

56. Peale selle nõuab õiguskindluse üldpõhimõtte, mis on liidu õiguse aluspõhimõtte, eelkõige, et õigusnorm peab olema selge ja täpne, et õigussubjektid saaksid selgelt teada oma õigusi ja kohustusi ning võtta arvesse nende tagajärgi.¹⁴ Kui on kehtestatud karistussätted, tuleb järgida ka süütegude ja karistustega seotud seaduslikkuse põhimõtet (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), mis nõuab, et liidu eeskirjad määratleks selgelt rikkumised ja nende eest määratavad karistused.¹⁵ Kui liidu seadusandja oleks tegelikult soovinud kaitsta teleringhäälinguturu geograafilist osadeks jaotamist ja karistada päritoluriigis seaduslike dekodeerimiskaartide teistesse liikmesriikidesse importimist kui sellise jaotamise rikkumist, oleks ta pidanud seda selgemini väljendama.

57. Seetõttu tuleb vastata kohtuasjas C-403/08 esitatud esimesele küsimusele ning kohtuasjas C-429/08 esitatud kahele esimesele küsimusele, et seadme kavandamine või kohandamine direktiivi 98/84 artikli 2

punkti e tähenduses on seadme tootmine või muutmine eesmärgiga võimaldada kaitstud teenusele arusaadaval kujul juurdepääsu ilma teenuse osutaja loata. Seega juhul kui tingimusjuurdepääsu seadme on valmistanud teenuseosutaja või see on valmistatud teenuseosutaja nõusolekul ning seda müüakse piiratud loa alusel, mis võimaldab kasutada seadet üksnes juurdepääsu omandamiseks kaitstud teenusele teatavas olukorras, ei muutu seade „ebaseaduslikuks seadmeks” direktiivi 98/84 artikli 2 punkti e tähenduses, kui seda kasutatakse juurdepääsu andmiseks sellele kaitstud teenusele teenuseosutaja loa-ga hõlmamata kohas või viisil või isiku poolt.

58. Siiski ei saa eeltoodu põhjal järeldada, et kohtuasjas C-429/08 esitatud kolmandale küsimusele tuleks vastata, et direktiivi 98/84 artikli 3 lõige 2 keelab seaduslike dekodeerimiskaartidega kauplemise mis tahes piiramise.

59. Direktiivi 98/84 artikli 3 lõike 2 punkt a ei luba tõepoolest piirata teisest liikmeriigist pärinevate kaitstud teenuste või nendega seotud teenuste osutamist ja punkt b ei luba piirata tingimusjuurdepääsuseadmete vaba liikumist. Siiski täpsustatakse viidatud piiramiskeelde direktiivis järgmiselt: piirangud on lubamatud ainult direktiiviga kooskõlastatud valdkonda kuulumise tõttu. Direktiivi 98/84 artikli 2 punktis f esitatud määratluse kohaselt on nimetatud direktiiviga kooskõlastatud valdkond kõik artiklis 4 täpsustatud rikkumisi käsitlevad sätted, see tähendab mitmesugused keelud, mis puudutavad ebaseaduslike

14 – Vt 3. juuni 2008. aasta otsus kohtuasjas C-308/06: Intertanko jt (EKL 2008, lk I-4057, punkt 69).

15 – Vt eespool 14. jõealuses märkuses viidatud kohtuotsus Intertanko jt, punkt 70 jj.

seadmete käitamist. Artikli 3 lõige 2 ei välista seega muudel põhjustel kehtestatavaid piiranguid.

säte välistab nimetatud põhjustel mis tahes piirangute kehtestamise, siis ei ole sellele küsimusele vaja vastata. Samuti ei ole vaja vastata kohtuasja C-403/08 teisele ja kolmandale küsimusele ega kaheksanda küsimuse punktile a ning kohtuasja C-429/08 viiendale küsimusele.

60. Teatavates liikmesriikides programmidele juurdepääsu käsitlevate lepinguliste kokkulepete rikkumine, tingimusjuurdepääsuseadme soetamisel vale nime ja/või aadressi esitamine, samuti isiklikuks tarbeks või kodus kasutamiseks ette nähtud dekodeerimiskaartide kasutamine ärilistel eesmärkidel ei ole ebaseaduslike seadmete vastu võitlemise meetmed. Järelikult ei kuulu sellised meetmed direktiiviga 98/84 kooskõlastatud valdkonda.

B. *Direktiiv 2001/29*

1. Reprodutseerimisõigus

61. Kohtuasjas C-429/08 esitatud kolmandale küsimusele tuleb seega vastata, et direktiivi 98/84 artikli 3 lõige 2 ei takista liikmesriigil kohaldada siseriiklikke õigusnorme, millega keelatakse tingimusjuurdepääsuseadme kasutamine teatavates liikmesriikides programmidele juurdepääsu käsitlevate lepinguliste kokkulepete rikkumise, tingimusjuurdepääsuseadme soetamisel vale nime ja/või aadressi esitamise või isiklikuks tarbeks või kodus kasutamiseks ette nähtud dekodeerimiskaartide ärilistel eesmärkidel kasutamise korral.

63. Kohtuasjas C-403/08 esitatud neljanda ja viienda küsimusega palub High Court selgitada, kas saadete digitaalne edastamine puudutab tingimata autori õigust oma teoseid reprodutseerida. Digitaalsete programmide edastamine eeldab tehnilistel põhjustel nimelt saate lühikeste fragmentide salvestamist edastamiseadme vahemälusse. Eelotsuse taotluse kohaselt salvestatakse kohaldatava standardi järgi vastuvõtva seadme vahemälus igal ajahetkel videovoo neli kaadrit ja neile vastav helilõik.

62. Kuna kohtuasjas C-429/08 esitatud neljas küsimus direktiivi 98/84 artikli 3 lõike 2 kehtivuse kohta rajaneb eelotsuse taotluse põhjenduste kohaselt eeldusel, et kõnealune

64. Direktiivi 2001/29 artikkel 2 näeb ette eri isikute ainuõiguse – teiste hulgas autorite

ainuõiguse nende teoste osas ja ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguse nende edastatavate saadete salvestuste osas – lubada või keelata otsest või kaudset ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult.

b) Reprodutseerimisõiguse kohaldamine otseülekannetele

a) Kohtuasja C-403/08 neljanda küsimuse punkt a – kumb on kohaldatav, kas siseriiklik õigus või liidu õigus

65. Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub esmalt selgitada, kas küsimus selle kohta, kas vahepealne salvestamine on reprodutseerimine, tuleb lahendada siseriiklike õigusnormide või ainult direktiivi 2001/29 alusel. High Court kahtleb selles, et käesoleval juhul on tegemist reprodutseerimisega siseriikliku õiguse tähenduses.

66. Euroopa Kohus on juba sedastanud, et mõiste „osaliselt reprodutseerimine” on üheaoliselt tõlgendatav liidu õiguse mõiste.¹⁶

67. Järelikult tuleb vastata küsimusele, kas teoseid reprodutseeriti täielikult või osaliselt, direktiivi 2001/29 artikli 2 tõlgendamise teel.

68. Enne kui saab vastata reprodutseerimist käsitlevale küsimusele, tuleb selgitada, kas reprodutseerimisõigust saab üldse otseülekannetele kohaldada.

69. Direktiivi 2001/29 artikli 2 punkt e annab ringhäälinguorganisatsioonidele õiguse reprodutseerida nende enda edastatavate saadete salvestusi. Filmitootjatel on direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti d kohaselt samasugune õigus reprodutseerida nende enda filmide originaali ja koopiaid.

70. QC Leisure jt kahtlevad selles, kas otseülekande puhul on olemas salvestis, originaal või koopia, mida reprodutseeritakse. See seisukoht rajaneb tõenäoliselt tõsiasi, et eelotsusetaotluses kirjeldatud tootmisprotsessi eesmärk ei ole saate pikemaajaline salvestamine nii, et salvestis oleks filmi ülekandmise alus.

71. Komisjon väidab seevastu veenvalt, et ka otseülekanne rajaneb tegelikult esmasalvestisel või originaalsalvestisel, mille kaadreid kantakse üle. Selline salvestis tekib vähemalt vahemäludes, kus eri kaameravaated liidetakse ülekantava saate loomiseks.

¹⁶ – Vt 16. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-5/08: Infopaq International (EKL 2009, lk I-6569, punkt 27 jj), direktiivi 2001/29 kohta üldiselt vt ka 21. oktoobri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-467/08: Padawan (EKL 2010, lk I-10055, punktid 32 ja 35).

72. QC Leisure jt käsitus jätkaks otseülekannde võrreldes salvestiste ülekanndmisega ebaproportsionaalselt halvemasse olukorda. Sellisest reprodutseerimisõiguse piirangust oleks ka lihtne mööda hiilida, sest ringhäälinguoperaator saab signaali esimese pikemaajalise salvestuse tootmisprotsessi ilma erilise vaevata lisada.

73. Seega on reprodutseerimisõigus kohaldatav ka otseülekannde.

c) Kohtuasja C-403/08 neljanda küsimuse punkt b – reprodutseerimine vastuvõtja vahemälus

74. High Court küsib esmalt seoses direktiivi 2001/29 artikliga 2, kas tal tuleb kaaluda teataval hetkel olemasolevaid saatefragmente või kogu saadet tervikuna.

75. Direktiivi 2001/29 artikkel 2 näeb ette õiguse lubada või keelata otsest või kaudset ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult.

76. Kõigi lühiajaliselt salvestatud fragmentide arvessevõtmist toetab seisukoht, et neid reprodutseeritakse üksnes selleks, et võimaldada

kogu saate katkematu edastamine. Standardi kohaselt on vastuvõtja vahemälus igal ajahetkel ainult neli kaadrit ja neile vastav väga lühike helilõik. Seetõttu ei saa väita, et saatest tehakse täielik reproduktsioon. Aga ka selliste väga väikesemahuliste fragmentide puhul on tegemist saate osalise reprodutseerimisega.

77. QC Leisure jt leiavad, et neid üksikuid kaadreid ja helilõike ei saa pidada saate reprodutseerimiseks. Osaline reprodutseerimine direktiivi 2001/29 artikli 2 tähenduses eeldab koopiade valmistamist teose olulistest osadest. See väide põhineb siseriiklikul reprodutseerimise mõistel ja selle tõlgendusel.

78. Euroopa Kohus on aga vahepeal juba tõlgendanud reprodutseerimise mõistet direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti a tähenduses seoses ühe ajaleheartikliga. Ta sedastas, et autoriõigus hõlmab teose kõiki osi, mis on autori enese intellektuaalne looming.¹⁷ Euroopa

¹⁷ – Vt eespool 16. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Infopaq International, punkt 37 jj.

Kohus välistas siiski üksikute sõnade kaitse, sest alles nende sõnade valik, kasutus ja kombinereerimine kujutab endast intellektuaalset loomingut.¹⁸ Neid põhimõtteid saab kohaldada ka käesolevates asjades.

moodustavad osa saate autori intellektuaalset loomingust.

79. Erinevalt suvalistest sõnadest on lühiajaliselt salvestatud kaadrid ja helilõigud individuaalset laadi. Iga kaader on operaatori või režissööri konkreetse valiku tulemus ja seda saab üheselt seostada asjaomase ülekandega. Kuigi valdav osa neist üksikutest kaadritest ei paku eraldi huvi, on need siiski kõik ülekanavas saates sisalduva intellektuaalse loomingu osa.

80. Sellise käsitluse korral on üksikud sõnad võrreldavad pelgalt teabega üksikute pikslite värvi kohta. Nende ühendamisel tekivad üksikud kaadrid, mis on oma olemuselt intellektuaalne looming.

81. Niisiis on reprodutseerimisega tege- mist siis, kui digitaalsed video- ja audio- kaadrid luuakse dekoodri mälus, sest need

d) Kohtuasja C-403/08 neljanda küsimuse punkt c – reprodutseerimine teleekraanil kuvamise teel

82. Lõpuks küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas ka saate kuvamine teleekraanile on reprodutseerimine.

83. Kuigi see küsimus on esmapilgul üllatav, on QC Leisure, FAPL ja komisjon õigustatult nõus sellega, et saate kuvamine teleekraanile on tegelikult reprodutseerimine.

84. See seisukoht rajaneb põhimõtteliselt samadel alustel kui eeldus, et kaadrite ja helilõikude ajutine salvestamine vahemällu on reprodutseerimine. Teleekraanile kuvatakse veelgi lühemaks ajaks kaader saatest ja samal ajal esitatakse sellele kaadrile vastav helilõik.

85. Järelikult on saate kuvamine teleekraanile samuti reprodutseerimine.

18 – Vt eespool 16. jonealusel märkuses viidatud kohtuotsus Infopaq International, punkt 45.

2. Kohtuasja C-403/08 viies küsimus – reprodutseerimisõiguse piiramine

inimese sekkumiseta kohe, kui tema funktsioon võimaldada tehnilise protsessi realiseerimine on täidetud.²⁰ Käesolevas asjas on see nii. Reprodutseerimine mälus ja teleekraanil on vajalik siirdamiseks ja see on ajutine. Samuti on see tehnilise protsessi lahutamatu ja oluline osa, millest on saate edastamine.

86. Kohtuasja C-403/08 viienda küsimuse eesmärk on selgitada, kas direktiivi 2001/29 artikli 5 lõige 1 jätab autori reprodutseerimisõiguse kohaldamisalast välja neljanda küsimuse vastuses nimetatud reprodutseeringud.

87. Direktiivi 2001/29 artikli 5 lõige 1 jätab reprodutseerimisõiguse kohaldamisalast välja ja teatavad tehnilistest põhjustest tingitud toimingud. Sellisel erandil on kolm kumuleeruvat tingimust, mis tähendab, et kui üks neist on täitmata, siis kuulub reprodutseerimise toiming siiski direktiivi 2001/29 artiklis 2 ette nähtud reprodutseerimisõiguse kohaldamisalasse.¹⁹

88. Esiteks peab olema tegemist tehnilise protsessi lahutamatuks ja oluliseks osaks oleva siirdamiseks vajaliku või juhusliku ajutise reprodutseerimise toiminguga. Toimingut saab käsitada „siirdamiseks vajalikuna” direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 tähenduses vaid juhul, kui selle kestus on piiratud sellega, mis on asjaomase tehnilise protsessi heaks toimimiseks vajalik, sealjuures peab see protsess olema automatiseeritud, mis tähendab, et ta kustutab toimingu automaatselt, ilma

89. Teiseks peab asjaomase toimingu ainus eesmärk olema teha võimalikuks teose või muu objekti ülekandmine vahendaja võrgu kaudu kolmandatele isikutele või seaduspärane kasutamine. Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, ei saa toimingu õiguspärasus või selle puudumine oleneda sellest, kas õiguse omanik on konkreetsel juhul andnud reprodutseerimiseks nõusoleku. Nimelt ei ole õiguse omaniku nõusolekul toimuvaks reprodutseerimiseks erandi kohaldamine vajalik. Seetõttu on siinjuures eelkõige määrava tähtsusega vastused teistele küsimustele, eelkõige sellele, kas saate vastuvõtmise õigust põhjendavad põhiõigused ja/või direktiiv 93/83 (vt selle kohta allpool C- ja D-jagu), ning kas käesolevas asjas on kohaldatav üldsusele edastamise õigus (vt allpool alajagu 3).

90. Kolmandaks peab reprodutseerimistoi-
mingutel puuduma iseseisev majanduslik tähtsus. Seda, kas neljandas küsimuses silmas peetud reprodutseeringutel on iseseisev majanduslik tähtsus, käsitleb kohtuasja C-403/08 viies küsimus.

19 – Vt eespool 16. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Infopaq International, punkt 55.

20 – Vt eespool 16. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Infopaq International, punkt 64.

91. Direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 kohast erandit tuleb tõlgendada kitsalt, sest see erineb artikli 2 üldpõhimõttest.²¹ See peab veelgi enam paika juhul, kui võetakse arvesse direktiivi 2001/29 artikli 5 lõiget 5, sest selle sätte kohaselt kohaldatakse artiklist 5 tehtavaid erandeid üksnes teatavatel erijuhtudel, mis ei ole vastuolus teose või muu objekti tavapärase kasutusega ega mõjuta põhjendamatult õiguste omaniku õiguspäraseid huve.²²

92. Kõigi direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 tingimuste eesmärk on võimaldada reprodutseerimistoiminguid, mis on tegeliku kasutamise eelduseks. Komisjon selgitas oma seisukohta direktiiviettepaneku seletuskirjas toodud näitega Saksamaal asuvast andmebaasist Portugalis asuvasse koduarvutisse tellitud video ülekandmise kohta, milleks tuleb komisjoni arvates teha vähemalt 100 salvestustoimingut.²³

93. Kirjeldatud reprodutseerimistoimingutel ei ole põhimõtteliselt peale kasutamise majandusliku tähtsuse muud iseseisvat tähtsust. On võimalik, et neil on teose kasutamisele vastav majanduslik tähtsus, sest kui näiteks üks edastamiseks tehtav reprodutseerimistoiming jääb vahelt ära, siis ei ole enam võimalik ka teose kasutamine edastamisahela lõpus. Selline majanduslik tähtsus sõltub siiski

täielikult teose sihipärasest kasutamisest, nii et see ei ole *iseseisev*.

94. Järelikult puudub dekodeerimise mälus loodud reproduktsioonidel iseseisev majanduslik tähtsus.

95. Seevastu on teleekraanil toodetaval reproduktsioonil vägagi iseseisev majanduslik tähtsus. Nimelt on see saate kasutamise ees. Autoriõiguse seisukohalt seondub saatega seotud õiguste kasutamine edastamise õigusega, sest õiguste omanikul on õigus saate edastamine keelata. Saate majanduslik tähtsus rajaneb üldjuhul siiski selle vastuvõtmisel. See on ilmne lepingulistele klientidele edastatavate saadete – nagu käesoleval juhul –, aga samuti reklaamidest rahastatavate saadete puhul. Isegi avalik-õiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid, mida rahastatakse loamaksumustest või riigieelarvest, peavad rahastamist õigustama piisavalt arvuka vaatajaskonna olemasoluga.

96. Järelikult on siirdamiseks vajalikel teoste koopiatel, mis luuakse dekodeerimisega ühendatud teleekraanil, iseseisev majanduslik tähtsus.

21 – Vt eespool 16. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Infopaq International, punktid 56 ja 57.

22 – Vt eespool 16. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Infopaq International, punkt 58.

23 – KOM(1997) 628 (lõplik), artikli 5 punkt 3 (EÜT 1998, C 108, saksakeelses versioonis lk 38).

97. Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab viiendat küsimust selle punktis b, küsides, kas omab tähtsust i) see, kas siirdamiseks vajalikel koopiatel on mingi neile omane väärtus, või ii) see, kas siirdamiseks vajalikud koopiad sisaldavad väikest osa teoste kogumist ja/ või muid objekte, mida muidu saaks kasutada ilma autoriõigust rikkumata, või iii) see, kas õiguste omanikult teises liikmesriigis ainulitsentsi saanud isik on juba saanud tasu teose kasutamise eest selles liikmesriigis.

98. Alapunktile i on juba eespool vastatud järgmiselt: vahemälus olevatel siirdamiseks vajalikel koopiatel ei ole iseseisvat tähtsust, kuid teleekraanil kujutatud siirdamiseks vajalikel koopiatel on.

99. Alapunkt ii käsitleb võimalust, kus on kaitstud vaid teatavad saate osad. Selline väide võib paika pidada üldsusele edastamise seisukohalt,²⁴ kuid käesolevas asjas vaadeldava reprodutseerimisõiguse puhul on see küsitav.²⁵ Isegi juhul kui eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab siiski, et saade on üksnes osaliselt kaitstud, ei oma see tähtsust direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 kohaldamise seisukohast. Sellisel juhul tuleb pigem uurida direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti i

ülevõtvaid siseriiklikke õigusnorme. Viidatud sätte kohaselt võivad liikmesriigid näha ette erandeid või piiranguid reprodutseerimisõigusest teose või muu sisu juhusliku sisaldumise korral muus materjalis.

100. Alapunkt iii rõhutab mõlema eelotsusetaotluse määrava tähtsusega aspekti, nimelt hüvitist teose kasutamise eest teises liikmesriigis. Kuna saate teleekraanil kujutatava reprodutseerimise iseseisev majanduslik tähtsus langeb ühte selle saate vastuvõtmise huviga, siis tekib küsimus, kas saate ühes liikmesriigis vastuvõtmise eest makstav hüvitis põhjendab õigust võtta saadet vastu teises liikmesriigis. Seda käsitletakse allpool direktiivi 93/83 (vt allpool C-jagu) ja põhivabadusi (vt allpool D-jagu) puudutavate küsimuste all. Kõnealune aspekt ei mõjuta siiski direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 kohaldamist.

101. Kokkuvõtvalt tuleb kohtuasjas C-403/08 esitatud viiendale küsimusele vastata, et siirdamiseks vajalikel teose koopiatel, mis luuakse dekodeerimisega ühendatud teleekraanil, on iseseisev majanduslik tähtsus direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 tähenduses, kuid siirdamiseks vajalikel koopiatel, mis luuakse dekodeerimisega, see puudub.

24 – Vt tagapool punktid 105 ja 108 jj.

25 – Vt eespool punkt 68 jj.

3. Täiendav edastamine üldsusele

102. Kohtuasjas C-403/08 esitatud kuuenda küsimusega palutakse selgitust selle kohta, kas jalgpallivõistluse otseülekande näitamine pubis rikub autoriõigusega kaitstud teose üldsusele edastamise ainuõigust direktiivi 2001/29 artikli 3 tähenduses.

a) Küsimuse vastuvõetavus

103. Selle küsimuse asjakohasus põhikohtuasja lahendamise seisukohast ja selle vastuvõetavus võivad tekitada kahtlusi. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul lubab Copyright, Designs and Patents Act'i § 72 põhimõtteliselt näidata üldsusele teleprogrammi, kui selle näitaja ei nõua selle eest hüvitist. Isegi juhul kui selline näitamine ei oleks kooskõlas direktiivi 2001/29 artikliga 3, ei saa direktiivi kui sellisega panna isikule kohustusi ning seda ei saa kasutada isiku vastu.²⁶

26 – Vt 26. veebruari 1986. aasta otsus kohtuasjas 152/84: Marshall (EKL 1986, lk 723, punkt 48); 14. juuli 1994. aasta otsus kohtuasjas C-91/92: Faccini Dori (EKL 1994, lk 1-3325, punkt 20) ja 19. jaanuari 2010. aasta otsus kohtuasjas C-555/07: Küçükdeveci (EKL 2010, lk 1-365, punkt 46).

104. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on Euroopa Kohtu ja siseriiklike kohtute koostöö raames vaid siseriiklikul kohtul, kes asja menetleb ja tehtava lahendi eest vastutab, pädevus otsustada kohtuasja konkreetseid asjaolusid arvestades, kas kohtuotsuse tegemiseks on vaja eelotsust ja kas Euroopa Kohtule esitatud küsimusel on kohtuasja suhtes tähtsust. Kui esitatud küsimused puudutavad ühenduse õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus üldjuhul kohustatud eelotsuse tegema²⁷ ja võib eeldada liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimuste asjakohasust.²⁸ Neile võib vastamast keelduda vaid siis, kui on ilmne, et neis küsimustes osutatud Euroopa Liidu õiguse tõlgendus on oletuslik.²⁹ Sel juhul on küsimus vastuvõetamatu.

105. Käesoleval juhul näib, et siseriiklikust õigusest tuleneb ulatuslik õigus näidata teleprogrammi üldsusele tasuta, kuid see õigus ei puuduta kõiki programmi elemente. Eelkõige ei puuduta see muusikateoseid. Lisaks ei saa välistada, et viidatud õigusnormi tõlgendamine kooskõlas direktiivi 2001/29 artikliga 3

27 – Vt nt 15. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-415/93: Bosman (EKL 1995, lk 1-4921, punkt 59) ja 13. juuli 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-295/04-C-298/04: Manfredi jt (EKL 2006, lk 1-6619, punkt 26).

28 – Vt 16. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-105/03: Pupino (EKL 2005, lk 1-5285, punkt 30); 9. oktoobri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-404/07: Katz (EKL 2008, lk 1-7607, punkt 31) ja 22. aprilli 2010. aasta otsus kohtuasjas C-82/09: Dimos Agiou Nikolaou (EKL 2010, lk 1-3649, punkt 15).

29 – Vt eespool 27. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Bosman, punkt 61, ja 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-344/04: IATA ja ELFAA (EKL 2006, lk 1-403, punkt 24).

võimaldab kõnealuse õiguse täiendavaid (punkt c) ja ringhäälinguorganisatsioonide (punkt d) õigusi. piiranguid.

106. Seega ei ole see küsimus põhikohtuasja lahendamiseks ilmselgelt asjakohatu ja seejärel on see vastuvõetav.

109. Need lõiked ei sisalda samu õigusi. Lõike 1 annab õiguse edastada teoseid kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, *sealhulgas* nende teoste üldsusele sellisel viisil kättesaadavaks tegemine, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal. Lõikes 2 sätestatud õigus kehtib *ainult* viimasena viidatud juurdepääsuvormi puhul, kui asjaomased teosed on üldsusele ligipääsetavad nende enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

b) Küsimus

107. Järelikult tuleb uurida, kas pubis jalgpallivõistluse otseülekande näitamine on teose üldsusele edastamine direktiivi 2001/29 artikli 3 tähenduses. Kõigepealt tuleb piiritleda kaitstud teoste ring ja seejärel kontrollida direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaldatavust.

110. Direktiivi 2001/29 ettepaneku seletuskirjast nähtub, et üldsuse hulka kuuluvate isikute ligipääs enda valitud kohas ja enda valitud ajal hõlmab tellitavat ülekandmist, mis praegusel juhul on tähtsusetu.³⁰ Mitte-interaktiivne ülekanne ehk teleprogrammi tavapärase vastuvõtmine ei kuulu direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 2 kohaldamisalasse. Selle suhtes kohaldatakse edasi kehtivaid eeskirju, see tähendab direktiivi 2006/115 artiklit 8 ja direktiivi 93/83 artiklit 4.³¹

i) Kaitstud teosed

108. Direktiivi 2001/29 artikkel 3 näeb ette ainuõiguse lubada või keelata teatavad teostega seotud toimingud. Viidatud artikli lõike 1 puudutab autorite õigusi, lõike 2 teatavate muude isikute, eelkõige filmitootjate

111. Direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 3 kohaselt on ringhäälinguorganisatsioonidel

30 – KOM(1997) 628 (lõplik), artikli 3 punkt 2 jj (saksakeelses versioonis lk 33 jj).

31 – KOM(1997) 628 (lõplik), artikli 3 punkt 3 (saksakeelses versioonis lk 34).

ainuõigus lubada või keelata oma ringhäälingusaadete taasülekandmine kaablita vahendite abil ja nende ringhäälingusaadete edastamine üldsusele, kui selline edastamine toimub kohas, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu. Põhikohtuasjades siiski tasu ei nõutud.

teoste kaitset. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on aga kontrollida, kas asjaomased teosed võivad kuuluda nende siseriiklike õigusnormide kohaldamisalasse, millega võeti üle direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkt i. Selle sätte alusel võivad liikmesriigid näha teose üldsusele edastamise õiguse puhul ette erandeid või piiranguid, kui teos või muu sisu sisaldub juhuslikult muus materjalis.

112. Filmide mitte-interaktiivse edastamise erikorda ei näi olevat kehtestatud. Kui pidada jalgpallivõistluse ülekannet filmiks, siis võiks veel kaaluda üldsusele edastamise õigust käsitlevate siseriiklike õigusnormide kohaldamist.

115. Seega omab direktiivi 2001/29 artikli 3 lõige 1 tähtsust vaid niivõrd, kui võrd pubides näidatavate jalgpallivõistluste käigus edastatakse teoseid, mille suhtes Ühendkuningriigi õigus ei näe ette erandeid artikli 3 lõiget 1 ülevõtivate õigusnormide kohaldamisest.

113. Kehtivas liidu õiguses ei ole ulatuslikke õigusi, mis kaitseks saate üldsusele edastamist ilma sissepääsutasuta. Pigem tagab direktiivi 2001/29 artikli 3 lõige 1 õigused ainult seoses autoriõigusega kaitstud teostega, mida edastatakse koos saatega. Käesoleval juhul puudutab see näiteks seoses saatega edastatavat Premier League'i hümni, mis kantakse üle koos saatega, kuid ka teisi eelotsusetaotlustes nimetatud teoseid.

ii) Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaldatavus

114. Direktiivi 2001/29 artikli 12 lõike 2 ja direktiivi 2006/115 artikli 14 kohaselt ei mõjuta direktiividekohane autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse mingil viisil nende

116. Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaldamisalasse kuuluvate teoste puhul tuleb kontrollida, kas pubis näitamine on „edastamine üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu”.

117. Juba satelliitlevi iseenesest on põhimõtteliselt kaitstud teose edastamine üldsusele. Tuleb siiski lähtuda sellest, et asjaomased õiguste omanikud on andnud selleks oma nõusoleku. Küsimus on pigem selles, kas ülekande näitamine pubis on kodus kasutamiseks või isiklikuks tarbeks näitamise asemel *taasedastamine* üldsusele, mille puhul on vaja täiendavat – käesolevas vaidluses puuduvat – õiguste omaniku nõusolekut.

118. Euroopa Kohus leidis käesoleva asjaga võrreldavatel juhtudel, et nt telesaadete hotellis näitamise puhul on tegemist üldsusele edastamisega.³² Põhimõtteliselt võib lähtuda sellest, et publi küllastajad, nagu ka hotelli küllastajad, moodustavad kindlaks määramata hulga potentsiaalseid televaatajaid, kes on võrreldes teenusesaajatest eraisikutega uus üldsus.³³ Lisaks rõhutas Euroopa Kohus, et hotellides toimub edastamine tulu saamiseks.³⁴ Ka pubipidaja näitab jalgpallivõistluste ülekandeid tulu saamise eesmärgil. Autoritel on põhimõtteline huvi saada osa

oma teoste äriotstarbel kasutamisest teenitavast tulust.

119. Dekodeerimiskaartide turustamise praktika järgib sama loogikat, sest ringhäälinguorganisatsioonid nõuavad pubidelt dekodeerimiskaartide kasutamise eest suuremat tasu, kusjuures eraisikutest kliendid tohivad kaarte kasutada ainult kodus või isiklikuks tarbeks.

120. Sellest hoolimata tuleb siiski uurida, kas on tegemist üldsusele edastamisega direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses. Seda kinnitab viidatud sätte rahvusvahelisel õigusel põhinev tõlgendus. Direktiivi 2001/29 põhjendusest 23 ja artikli 3 lõike 1 ettevalmistavatest materjalidest tuleneb, et liidu seadusandja ei soovinud luua autoritele õigusi seoses telesaate üldsusele tasuta näitamisega.

Berni konventsioon

121. Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõige 1 pakub teatava ettekujutuse sellest, mida mõeldakse üldsusele edastamise all. Viidatud sätte punktid i–iii annavad autorile

32 – Vt 7. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-306/05: SGAE (EKL 2006, lk I-11519) ja 18. märtsi 2010. aasta määrus kohtuasjas C-136/09: Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon (EKL 2010, lk I-11519).

33 – Vt eespool 32. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus SGAE, punkt 37 jj.

34 – Vt eespool 32. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus SGAE, punkt 44.

ainuõiguse lubada oma teoste edastamist üldsusele kolmel eri viisil:

sealhulgas kohvikud, restoranid, hotellid, suured kauplused, rongid või lennukid.³⁶

i) nende teoste ülekandmist raadio või televisiooni vahendusel või üldsusele edastamist mis tahes vahendite abil, mis on mõeldud märkide, helide või kujundite kaablita levitamiseks;

123. Üldsusele edastamine seisneks kirjeldatud tõlgenduse korral selles, et kohalolijatele näidatakse saadet (sealhulgas kaitstud teoseid) ekraanil.

ii) teose ülekande edastamist kaabli kaudu või kordusülekannet, kui edastamist teostab algsest organisatsioonist erinev organisatsioon;

124. Euroopa Liit ei ole küll Berni konventsiooni osaline, kuid ta kohustus koos liikmesriikidega TRIPS-lepingu artikli 9 lõikes 1 ja WIPO autoriõiguse lepingu artikli 1 lõikes 4 järgima Berni konventsiooni artikleid 1–21 ja neist juhinduma. Seega oleks liidu rahvusvaheliste kohustustega kooskõlas võtta liidu õigusesse üle Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punkt iii.

iii) üldsusele edastamist valjuhääldi või analoogsete vahenditega, mis edastavad märkide, helide või kujundite abil teose ülekannet.

122. Vastavalt WIPO koostatud tõlgendavale dokumendile – Berni konventsiooni suunistele³⁵ –, mis ei ole küll õiguslikult siduv, kuid mis aitab kõnealust konventsiooni tõlgendada, tuleb Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punkti iii kohaldada: üldsusele edastamisele valjuhääldi või analoogsete vahenditega, mis edastavad märkide, helide või kujundite abil teose ülekannet. Viidatud säte hõlmab spetsiaalselt raadio- ja telesaadete esitamist kohtades, kuhu inimesed kogunevad,

125. Lisaks näeb TRIPS-lepingu artikli 14 lõige 3 sõnaselgelt ette, et ringhäälinguorganisatsioonidel on õigus keelata ilma nende loata edastada üldsusele oma televisioonisaa-teid. Riigid, kes ringhäälinguorganisatsioonidele selliseid õigusi ei anna, peavad tagama saate sisu autoriõiguse omanikele võimaluse takistada eespool nimetatud tegevust kooskõlas Berni konventsiooni sätetega.

35 – *Guide to the Berne Convention* (Genf, 1978).

36 – WIPO suunisted, märkused 11–11f.

126. Käesolevas kohtuasjas vaadeldavatel juhtudel on seega tegemist üldsusele edastamisega.

seega direktiivi 2001/29 artiklis 3 sätestatud üldsusele edastamise mõistet samamoodi kui Berni konventsiooni artiklis 11 *bis*.

Liidu seadusandja tahe

127. Direktiivi 2001/29 kohta tehtud komisjoni ettepaneku eesmärk oli küll võtta liidu õigusesse üle ka Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punkt iii, kuid nõukogu ja parlament selles osas komisjoni ettepanekuga ei nõustunud. Nad ei soovinud sugugi luua autoritele õigusi seoses teoste üldsusele tasuta näitamisega telesaate osana.

129. Sellest tulenevalt nähtub direktiivi 2001/29 kohta tehtud komisjoni ettepaneku seletuskirjast, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 eesmärk on hõlmata *kõiki* üldsusele edastamise vorme.³⁸ Seega peaks see hõlmama ka Berni konventsiooni artiklis 11 *bis* nimetatud kolme üldsusele edastamise vormi.

128. Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 sõnaselge eesmärk ei ole võtta üle Berni konventsiooni artiklit 11 *bis*. Direktiivi 2001/29 kohta tehtud komisjoni ettepaneku seletuskirjast nähtub siiski, et selle eesmärk on võtta üle direktiivi artikliga 3 sõnastuselt peaaegu identne WIPO autoriõiguse lepingu artikkel 8.³⁷ Viidatud artiklis ei märgita sõnaselgelt üldsusele edastamist avaliku esitamise teel. Kuna see leping nõuab aga Berni konventsiooni artikli 11 *bis* järgimist, oleks asjakohane tõlgendada WIPO autoriõiguse lepingu artiklis 8 ja

130. Komisjon ja QC Leisure märgivad siiski, et direktiivi 2001/29 artikliga 3 *ei* võeta üle Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punkti iii. Seejuures tuginevad nad õigustatult komisjoni ettepanekule järgnenud direktiivi 2001/29 teemalistele aruteludele, mille tulemusel lisati direktiivi põhjendus 23.

131. Parlament tegi juba esimesel lugemisel ettepaneku mitte laiendada direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 „otsestele esitustele”.³⁹ Komisjon muutis vastavalt oma ettepanekut.⁴⁰ Nõukogu ei kiitnud komisjoni muudetud

37 – KOM(97) 628 (lõplik), artikli 3 punkt 1 (saksakeelses versioonis lk 33).

38 – KOM(97) 628 (lõplik), artikli 3 punkt 1 (saksakeelses versioonis lk 33).

39 – Dokument A4-0026/99, muudatus 13 (EÜT 1999, C 150, lk 171, 174).

40 – Muudetud ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas, KOM(1999) 250 (lõplik) (EÜT 1999, C 180, lk 6), põhjendus 16.

ettepanekut heaks, kuid osa liikmesriike surusid selle asemel läbi direktiivi 2001/29 põhjenduse 23 teises, kolmandas ja neljandas lauses sisalduva piirangu,⁴¹ millele tugineb ka eelotsusetaotluse esitanud kohus.

132. Direktiivi 2001/29 põhjenduse 23 teise lause kohaselt tuleb autori õigust edastada teoseid üldsusele käsitada laiemas mõttes, et hõlmata edastamist ka üldsusele, kes ei viibi paigas, kus teost esitatakse. Kolmas lause täpsustab, et nimetatud õigus peaks hõlmama teose igasugust edastamist või vahendamist üldsusele kaabli või kaablita vahendite, kaasa arvatud ringhäälingu kaudu. Neljas ja ühtlasi viimane lause sedastab, et see õigus ei peaks hõlmama muid tegevusi.

133. Eeltoodud kolmest lausest tuleneb, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 eesmärk on võtta üle ainult Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punktid i ja ii, nimelt sätted, mis käsitlevad algest ringhäälinguorganisatsioonist erineva organisatsiooni poolt saadete üldsusele ülekandmist ja edastamist. Sellisel juhul tuleb arvesse võtta eri kohti ja kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu edastamist.

134. Teose üldsusele edastamine valjuhääldi või analoogsete vahenditega, mis edastavad märkide, helide või kujundite abil teose ülekannet Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punkti iii tähenduses, leiab seevastu aset tavaliselt samas kohas, kus teost edastatakse. See tähendab, et mingit ülekandmist ei toimu.

135. Direktiivi 2001/29 põhjenduse 23 sellist piiravat mõju arutati ka nõukogus ja see oli seega seadusandjale teada. Nõukogu eesistuja sedastas, et see ei hõlma viidatud põhjenduses märkimata toiminguid, eelkõige näiteks internetiühendusega arvutite kättesaadavaks tegemist internetikohvikutes või raamatukogudes.⁴² Itaalia delegatsioon esitas sellega seoses koguni küsimuse, kas on asjakohane jätta Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punkt iii direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaldamisalast välja.⁴³

136. Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaldamisala piirangut kinnitab tõsiasi, et mitmed rahvusvahelised, Euroopa ja siseriiklikud õigusnormid annavad alust arvata, nagu võiks

41 – Vt 22. detsembri 1999. aasta nõukogu dokument 14238/99, lk 5, joonealused märkused 6 ja 7; 10. jaanuari 2000. aasta nõukogu dokument 5168/00, lk 4, nagu ka 24. jaanuari 1999. aasta nõukogu dokument 5499/00, lk 2 jj.

42 – Vt nõukogu 10. jaanuari 2000. aasta dokument 5168/00, lk 4, punkt 9.

43 – Vt nõukogu 10. jaanuari 2000. aasta dokument 5168/00, lk 4, punkt 11.

teleprogramme näidata pubides põhimõtteliselt ilma õiguste omanike nõusolekuta.

üle Urheberrechtsgesetz'i (Saksamaa autoriõiguse seadus) § 22.⁴⁷

137. Liidu õiguse tasandil tuleb eelkõige viidata direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikele 3, mis näeb ette ringhäälinguorganisatsiooni õiguse keelata ülekandmine ainult juhul, kui üldsuselt nõutakse sisenemistasu. Selline õigusnorm ei ole üksikjuhtum, vaid on kooskõlas 26. oktoobril 1961 Roomas vastu võetud teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvahelise konventsiooni artikli 13 punktiga d. Euroopa Liit ei ole ühinenud viidatud konventsiooniga, mille artiklis 24 on sätestatud ainult riikide osalemine, kuid liikmesriikidel on Euroopa Majanduspiirkonna lepingu protokoll nr 28 intellektuaalomandi kohta⁴⁴ artikli 5 lõike 1 punktist c tulenev kohustus sellega ühineda.⁴⁵

139. Liidu seadusandja ei ole seega soovinnud Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punkti iii ja TRIPS-lepingu artikli 14 lõiget 3 liidu õigusesse üle võtta. Sellist otsust tuleb respektierida juba seetõttu, et Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punktist iii tulenevad autorite õigused ei ole suunatud riigiasutuste vastu, vaid piiravad täielikult kolmandate isikute õigusi eraõiguslikes suhetes.

138. Copyright, Designs and Patents Act'i § 72 näeb sarnaselt ette, et Ühendkuningriigis võib telesaateid avalikult näidata põhimõtteliselt ainult siis, kui sisenemistasu ei nõuta. Saksamaal kehtivad ringhäälinguorganisatsioonide õiguste suhtes samalaadsed õigusnormid,⁴⁶ kuid autorite osas võtab Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punkti iii

140. Eelotsusetaotluses ei paluta vastata küsimusele, kas Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punkt iii või TRIPS-lepingu artikli 14 lõige 3 on vahetult kohaldatavad, pealegi tuleb märkida, et TRIPS-lepingu sätted ei ole sellised sätted, mille alusel võiks isikutel tekkida õigusi, millele nad saavad kohtus liidu õiguse alusel vahetult toetuda,⁴⁸ ja Euroopa Kohus ei ole tänaseni kaalunud ka

44 – EÜT 1994, L 1, lk 194.

45 – Vt protokoll avaldatava mõju kohta kohtujurist La Pergola 9. septembri 1999. aasta ettepanek kohtuasjas C-293/98: Egeda (EKL 2000, lk I-629, punkt 17).

46 – Vt Urheberrechtsgesetz'i (Saksamaa autoriõiguse seadus) § 87 lõike 1 punkt 3 ja selle kohta Wandtke ja Bullinger-Erhard, *Urheberrecht*, 3. Auflage, 2009, punkt 23, ja Diesbach, Bormann ja Vollrath, „Public-Viewing“ als Problem des Urheber- und Wettbewerbsrechts, *Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht* 2006, lk 265 (266 jj).

47 – Siiski näib piisavat sellest, kui publi maksab sellest õigusnormist tuleneva kohustuse täitmiseks autorite kollektiivse esindamise ühingule suhteliselt väikest tasu, vt Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte tariifide tabel, http://www.gema.de/fileadmin/inhaltsdateien/musiknutzer/tarife/tarife_ad/tariefuebersicht_gaststaetten.pdf.

48 – Vt hiljutine 6. juuli 2010. aasta otsus kohtuasjas C-428/08: Monsanto Technology (EKL 2010, lk I-6765, punkt 71).

Berni konventsiooni vahetut kohaldamist liidu õiguse osana.⁴⁹

järelikult otsust selle kohta, kas direktiivi 2001/29 artikli 3 lõige 1 võtab üle Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punkti iii.

141. Mõned menetlusosalised tõlgendavad hotellidega seotud kohtuasju nii, et Euroopa Kohus peab direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 siiski õigusnormiks, mis võtab üle Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punkti iii. Seejuures tugineb Euroopa Kohus selle tõlgenduse kohaselt eelkõige WIPO suunistes selle sätte kohta esitatud seisukohtadele.⁵⁰ Euroopa Kohus märgib, et direktiiv 2001/29 kohaldub kõigile kaitstud teoste üldsusele edastamistele.⁵¹

143. Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 koostoiimes selle põhjendusega 23 tuleb seega mõista nii, et see hõlmab ainult teoste edastamist üldsusele, kes ei viibi paigas, kus teost esitatakse.

Kohaldamine saadete edastamisele pubides

142. Hotellidega seotud kohtuasjad ei käsitlenud siiski direktiivi 2001/29 põhjendust 23. Need asjad käsitlesid eelkõige teistsugust olukorda, nimelt edastamist Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punkti ii tähenduses, st algsest organisatsioonist erineva organisatsiooni teostatavat edastamist.⁵² Selline edastamine hõlmab tavaliselt edastamist üldsusele, kes ei viibi paigas, kus teost esitatakse. Euroopa Kohus ei teinud neis kohtuvaidlustes

144. Kui pubipidaja näitab oma klientidele pubis televiisorist teleprogrammi, siis tuleb tema tegevusega seoses põhimõtteliselt eeldada, et asjaomane üldsus viibib paigas, kus teost esitatakse. Teost esitatakse televiisori ekraanilt.

49 – Vt 3. veebruari 2000. aasta otsus kohtuasjas C-293/98: Egeda (EKL 2000, lk I-629), vrdl eespool 45. joonealuses märkuses viidatud kohtujurist La Pergola ettepanekuga, punkt 17 jj, vt ka 30. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-28/04: Tod's ja Tod's France (EKL 2005, lk I-5781, punkt 14).

50 – Vt eespool 32. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus SGAE, punkt 41.

51 – Vt eespool 32. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus SGAE, punkt 30.

52 – Vt eespool 32. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus SGAE, punkt 40.

145. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib kuuenda küsimuse punkti b alapunktis iii, kas vastust mõjutab see, kui teleringhäälingusignaali võetakse vastu antenni või satelliitantenniga, mis asetseb katusel või nende ruumide kõrval, kus paikneb televiisor? See ei ole siiski oluline. Praktiliselt eeldab iga edastamise vorm signaalide ülekandmist

antenni, dekodeeri ja ekraani vahel ning ka nende seadmete siseselt. Oleks meelevaldne lähtuda kaabli pikkusest.⁵³ Igasuguse edastamise tehnilisi tingimusi tuleb seetõttu pidada originaalsaate juurde kuuluvaks.

C. Direktiiv 93/83

146. Olukord võib olla erinev, kui signaali ei edastata vaid vastuvõtuseadme abil, vaid jagatakse paljudele muudele vastuvõtjatele, nagu see oli hotellidega seotud kohtuasjade puhul. Jaotusseadet võib sel juhul pidada kohaks, kus teost esitatakse, ja vastuvõtmine toimub mujal. Sarnaselt hotellidega seotud kohtuasjadele oleks kirjeldatud juhtum veel üks kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu edastamine, mida seadusandja just ei soovinud direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaldamisalast välja jätta.

147. Kohtuasja C-403/08 kuuendale küsimusele tuleb seega vastata, et autoriõigusega kaitstud teost ei edastata üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, kui teost sisaldavaid satelliitsaateid võetakse vastu ärruumides (näiteks baaris) ning näidatakse nendes ruumides tasuta ühe teleekraani ja kõlarite abil üldsuse hulka kuuluvatele isikutele, kes seal viibivad.

148. Kohtuasja C-403/08 seitsmenda küsimuse esimeses osas palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas direktiiviga 93/83 on kooskõlas see, kui siseriiklikud autoriõigust käsitlevad õigusaktid sätestavad, et juhul kui satelliitlevisse kaasatud teoste siirdamiseks vajalikke koopiaid luuakse satelliitdekoodris või teleekraanil, rikutakse saate vastuvõturiigi õiguse kohaselt autoriõigust. Siseriiklik kohus küsib ka, kas vastust mõjutab see, kui ringhäälingusaadet dekodeeritakse, kasutades satelliitdekodeerimiskaarti, mille on väljastanud teises liikmesriigis asuv satelliitleviteenuse osutaja tingimusel, et satelliitdekodeerimiskaarti on lubatud kasutada ainult selles teises liikmesriigis.

149. Direktiivi 93/83 artikli 2 kohaselt sätestavad liikmesriigid autori ainuõiguse lubada autoriõigusega kaitstud teoste edastamist üldsusele satelliidi kaudu.

150. Vastavalt direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punktile b toimub satelliidi kaudu üldsusele edastamine ainult liikmesriigis, kus ringhäälinguorganisatsiooni kontrolli all ja vastutusel sisestatakse programmi sisaldavad

⁵³ – Vt kohtujurist Sharpstoni 13. juuli 2006. aasta ettepanek kohtuasjas C-306/05: SGAE (EKL 2006, lk I-11519, punkt 63).

signaalid katkematusse sideahelasse satelliidi ja satelliidi maajaama vahel.

151. Käesoleval juhul on asjaomane liikmesriik Kreeka. Sealt saadetakse signaalid satelliitideni ja sinna jõuavad signaalid tagasi. Araabiast pärit dekodeerimiskaartide kasutamise küsimuses ei oma direktiiv 93/83 tähtsust.

152. Näib, et viidatud sätted ei sätesta midagi satelliitülekannete piiriülese vastuvõtmise kohta, näiteks Kreekast saadetavate signaalide vastuvõtmise kohta Ühendkuningriigis asuvates pubides. Direktiivi 93/83 põhjendusest 14 tuleneb siiski vajadus vältida mitme siseriikliku õigusnormi kumuleeruvat kohaldamist ühe ja sama ringhäälingutoimingu suhtes.

153. Direktiivi 93/83 põhjendusest 7 ilmneb, et enne direktiivi vastuvõtmist esines õiguskindlusetus selles, kas ringhäälingusaadete edastamine sellise satelliidi kaudu, mille signaale võetakse vastu otse, mõjutab õigusi ainult riigis, kus toimub edastamine, või kõigis vastuvõtvates riikides. Kumuleerumine ei põhjusta üksnes mitme siseriikliku õigusnormi samaaegset kohaldamist. Saatega seotud õigused võivad ka kuuluda eri isikutele eri liikmesriikides. Seepärast võib kõnealune kumuleerumine raskendada märkimisväärselt saadete edastamist satelliidi kaudu või selle kohuni võimatuks muuta.

154. Direktiivi 93/83 põhjenduse 15 kohaselt tuleb seega tagada, et edastamisõigused antakse selle liikmesriigi õigusnormide kohaselt, kus toimub satelliidi kaudu üldsusele edastamine vastavalt direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punktile b. Selline päritolumaa-põhimõte (põhendus 18) tagab, et asjaomasel riigis antud saate edastamise õigus hõlmab õigust edastada seda saadet ka teistes liikmesriikides.

155. Seevastu on põhimõtteliselt õige FAPLi käsitus, mille kohaselt ei luba direktiiv 93/83 rikkuda muid edastatava teosega seotud õigusi. Direktiivi 93/83 artikli 5 kohaselt ei mõjuta kõnealuse direktiivi kohane autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse mingil viisil autoriõiguse kaitset.⁵⁴

156. Direktiiv 93/83 ei sea otseselt kahtluse alla saate reprodutseerimise õigust. Eelotsusetaotluse esitanud kohus ja mõned menetlusosalised leiavad, et saadete edastamise õigusest ei saa teha järeldusi õiguse kohta valmistada saate vastuvõtmise ja edastamisega seoses sellest siirdamiseks vajalikke koopiaid.⁵⁵

54 – Direktiivi 93/83 normatiivse sisu kohta seoses üldsusele edastamisega vt eespool 49. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus C-293/98: Egeda, punkt 25, ja eespool 32. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus SGAE, punkt 30.

55 – Vt eespool punkt 82 jj ning punkt 95 jj.

157. Direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punkti a kohaselt kohaldatakse kõnealust direktiivi sõnaselgelt ainult signaalide puhul, mis on ette nähtud üldsusele vastuvõtuks. Seepärast peab saate ülekandmisega nõustumine sisaldama ka õigust teostada saate vastuvõtmiseks vajalikke reprodutseerimistoiminguid.

158. FAPL tugineb seevastu direktiivi 93/83 põhjendusele 16, mille kohaselt võimaldab kõnealuse direktiivi aluseks olev lepingulise vabaduse põhimõtte jätkata edastamise õiguste kasutamise piiramist, eelkõige seoses teatavate tehniliste ülekandevahenditega ja teatavates keeltes olevate versioonidega.

159. Viidatud põhjendus puudutab siiski lepingulisi piiranguid, millel on loomupäraselt mõju ainult lepingupoolte vahel. Seetõttu tuuakse seal näiteks ainult meetmed, mida võivad võtta lepingupooled, nimelt saate edastamisega seotud tehnilised meetmed, nagu saate kodeerimine ja keeleversioonid. Kõnealusest põhjendusest ei saa veel tuletada muudes kui lepingulistest suhetes olevate saate vastuvõtjate õigusi.

160. Minu tõlgendust kinnitab direktiivi 93/83 põhjendus 17. Selle põhjenduse kohaselt peaksid osapooled omandatud õiguste

eest makstava summa kindlaksmääramisel võtma arvesse kõiki saate aspekte, näiteks tegelikku vaatajaskonda, võimalikku vaatajaskonda ja keeleversiooni. Seega lähtus seadusandja eeldusest, et saate edastamisega satelliidi kaudu kaasneb ka selle vastuvõtmine ja hüvitis peab sisaldama sellist kasutamist. Hüvitis peab ilmselgelt katma vastuvõtmise väljaspool päritoluliikmesriiki, kusjuures vastuvõtmist peab saama prognoosida eelkõige saates kasutatava keele abil.

161. Direktiivi 93/83 artiklis 2 ette nähtud õigusega edastada autoriõigusega kaitstud teoseid satelliidi kaudu kaasneb niisiis ka õigus neid saateid vastu võtta ja vaadata.

162. Tekib küsimus, kas eelesitatud kaalutlused kehtivad ka satelliidi kaudu edastatavate kodeeritud saadete suhtes. Võib arvata, et kuna kodeerimine võimaldab tingimusjuurdepääsu, siis on edastamise õigus piiratud õiguste omaniku ja ringhäälinguorganisatsiooni vahel kokku lepitud vastuvõtupiirkonnaga. Direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punkt c sätestab aga, et kodeeritud saadete satelliidi kaudu üldsusele edastamine toimub tingimusel, et saate dekodeerimise vahendid on antud üldsuse käsutusse kas ringhäälinguorganisatsiooni poolt või tema nõusolekul. Kui sellised tingimused on – nagu käesoleval juhul – täidetud, siis tuleb satelliidi kaudu edastatavat kodeeritud saadet pidada võrdseks satelliidi

kaudu edastatava kodeerimata saatega. Kodeerimine ei mõjuta seega kuidagi vastuvõtmist õigustava edastamise õiguse ulatust.

osutatava ringhäälinguteenuse raames edastatava saate vastuvõtmine eesmärgiga hoida kõrvale selle saate vastuvõtmise eest maksimale kuuluvate mis tahes tasude maksmisest. Eelotsusetaotluse esitanud kohus nimetab kohtuasjas C-429/08 kolm alternatiivset või kumuleeruvat võimalust:

163. Edastamise õigust ei piira ka dekodeerimiskaartide väljaandmise tingimused. Need saaksid kõige enam olla lepinguliselt siduva mõjuga, kuid need ei loo kohustusi kolmandatele isikutele.

164. Seega teen direktiivi 93/83 osas ettepaneku vastata kohtuasja C-403/08 seitsmendale küsimusele, et direktiivi 93/83 artiklis 2 ette nähtud õigusega edastada autoriõigusega kaitstud teoseid satelliidi kaudu kaasneb õigus neid saateid ka välismaal vastu võtta ja vaadata.

i) tingimusjuurdepääsuseadme valmistas teenuseosutaja või see oli valmistatud tema nõusolekul ning oli algselt tarnitud piiratud lepingulise loaga kasutada seda juurdepääsu saamiseks kaitstud teenusele üksnes esimeses liikmesriigis, kuid seda kasutati juurdepääsu saamiseks samale kaitstud teenusele mõnes teises liikmesriigis, käesolevas kohtuvaidluses Ühendkuningriigis (seda puudutab ka kohtuasja C-403/08 kaheksanda küsimuse punkt b);

D. Põhivabadused

165. Põhivabaduste tähtsust Kreekast pärit dekodeerimiskaartide kasutamise seisukohast käsitlevad eelkõige kohtuasja C-429/08 kuues ja seitsmes küsimus ning kohtuasja C-403/08 seitsmes küsimus ja kaheksanda küsimuse punktid b ja c. High Court palub selgitada, kas EÜ artiklitega 28, 30 ja/või 49 on vastuolus, kui liikmesriik jõustab õigusnormi, mille kohaselt loetakse süüteoks või autoriõiguse rikkumiseks Ühendkuningriigist

ii) tingimusjuurdepääsuseadme valmistas teenuseosutaja või see oli valmistatud tema nõusolekul ning oli algselt omandatud ja/või aktiveeritud vale nime ja elukoha aadressi alusel esimeses liikmesriigis, rikkudes lepingulisi territoriaalseid piiranguid selliste seadmete kasutamisele väljaspool esimest liikmesriiki;

iii) tingimusjuurdepääsuseadme valmistas teenuseosutaja või see oli valmistatud

tema nõusolekul ning oli algselt tarnitud lepingulise tingimusega, et seade on üksnes koduseks või era-, mitte äriots- tarbeliseks kasutuseks (mille puhul tuleb tasuda kõrgemat abonenttasu), kuid seda kasutati Ühendkuningriigis äri otstarbel, konkreetselt jalgpallivõistluste otseülekannete näitamiseks pubis (seda puudutab ka kohtuasja C-403/08 kaheksanda küsimuse punkt c).

166. Kõigepealt uurin esimesena nimetatud võimalust ja arutlen, kas kaks järgmisena nimetatud võimalust võivad viia teistsuguse tulemuseni.

a) Kohaldatav põhivabadus

167. Kuna Kreekast pärit dekooderimiskaardid toodi Ühendkuningriiki, siis võib olla kohaldatav ELTLi artiklis 34 (endine EÜ artikkel 28) sätestatud kaupade vaba liikumise põhimõte.⁵⁶ Kõnealused kaardid on tegelikult vahend või omamoodi võti Kreekast edastatava teleprogrammi vastuvõtmiseks Ühendkuningriigis. Selle programmi pakkumine

on teenus ELTLi artikli 56 (endine EÜ artikkel 49) tähenduses.⁵⁷

168. Kui siseriiklik meede piirab nii kaupade vaba liikumist kui ka teenuste osutamise vabadust, siis uurib Euroopa Kohus seda põhimõtteliselt vaid seoses ühega neist kahest põhivabadusest, kui selgub, et konkreetse juhtumi asjaolusid arvesse võttes on üks neist põhivabadustest teise suhtes täiesti teisejärgulise tähendusega ja neid on võimalik käsitleda koos.⁵⁸

169. Komisjon märgib õigesti, et Euroopa Kohus on küll seoses kodeeritud satelliittelevisiooni jaoks *dekoodrite* müügiga juba sedastanud, et üldiselt on võimatu kindlaks määrata, kumb on olulisem, kas kaupade vaba liikumise või teenuste osutamise vabaduse aspekt.⁵⁹ Viidatud kohtuasi puudutas siiski konkreetselt dekoodrite turustamisega seotud ja seega kaudselt satelliittelevisiooni teenustele juurdepääsu raskendavaid piiranguid.

170. Käesoleval juhul seevastu ei vaielda nii-võrd kõnealuste kaartide turustamise kui nende kasutamise üle, mille eesmärk on võimaldada kodeeritud programmide vastuvõtmist Ühendkuningriigis. Kui võrrelda veel kaardi tegelikku väärtust programmile juurdepääsu

56 – Lissaboni lepingu sätete kohaldamise kohta vt minu 11. novembri 2010. aasta ettepanek kohtuasjas C-379/09: *Casteels* (EKL 2010, lk I-1379, punkt 25).

57 – Vt 29. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-17/00: *De Coster* (EKL 2001, lk I-9445, punkt 28).

58 – Vt 14. oktoobri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-36/02: *Omega* (EKL 2004, lk I-9609, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

59 – Vt 22. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-390/99: *Canal Satélite Digital* (EKL 2002, lk I-607, punkt 32).

eest nõutavate tasudega, on asjaomane kaart täiesti teisejärgulise tähtsusega. Järelikult tuleb eelotsuse küsimusi käsitleda teenuste osutamise vabaduse seisukohast.

kodanikele. Selline kohustus eeldab teenuste osutamise vabaduse mõju kolmandate isikute suhtes, mida Euroopa Kohus pole seni – vähemalt sel kujul⁶¹ – veel sedastanud.

b) Teenuste osutamise vabaduse piiramine

171. Teenuste osutamise vabadus nõuab kõigi teenuste osutamise vabaduse piirangute kaotamist, isegi kui need laienevad samaväärselt asjaomase riigi ja teiste liikmesriikide teenuseosutajatele, kui need võivad keelata, takistada või muuta vähem soodsaks selle teenuseosutaja tegevuse, kelle asukoht on mõnes teises liikmesriigis, kus ta osutab seaduslikult sarnaseid teenuseid. Lisaks on teenuste osutamise vabadus kasulik nii teenuseosutajale kui ka teenusesaajatele.⁶⁰

172. Käesolevas asjas ei teki küsimust selles, kas teleprogrammide pakkujad peavad võimaldama teiste liikmesriikide huvitatud isikutele juurdepääsu oma programmile samadel tingimustel nagu asjaomase liikmesriigi

173. Küsimus ei ole ka selles, kas teleprogrammide pakkujad võivad lepinguga oma programmidele juurdepääsu territoriaalselt piirata.⁶² Selline leping on täitmiseks siiski üksnes lepingupooltele. Käeoleval juhul puuduvad lepingulised suhted õiguste omanike ja Ühendkuningriigis dekodeerimiskaartide pakkujate või pubipidajate vahel.

174. Küsimus on pigem selles, kas teenuste osutamise vabadusega on kooskõlas tunnustada ja teostada satelliidi kaudu edastatava teleprogrammiga seotud õigusi, mis võimaldavad nende õiguste omanikul keelata kolmandatel isikutel, kellega õiguste omanikul puudub lepinguline suhe, teleprogrammi

60 – Vt 8. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-42/07: Liga Portuguesa de Futebol Profissional ja Bwin International (EKL 2009, lk I-7633, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika), nagu ka 8. juuli 2010. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-447/08 ja C-448/08: Sjöberg (EKL 2010, lk I-6921, punkt 32).

61 – Vt samas kohtujurist Mengozzi 23. mai 2007. aasta ettepanek kohtuasjas C-341/05: Laval un Partneri (EKL 2007, lk I-11767, punkt 156 jj, eelkõige punkt 159) ja seal viidatud kohtupraktika kollektiivlepingute kohta.

62 – See küsimus puudutab konkurentsioigust, mida uurin allpool käesoleva ettepaneku punktis 243 jj.

vaatamine ja näitamine selleks mitte ette nähtud liikmesriikides. Sellised õigused takistaksid teistest liikmesriikidest pakutavate teenuste kasutamist, nimelt telesaadete vastuvõtmist.

175. Selline teenuste osutamise vabaduse piirang on eriti tuntav, sest vaidlusalused õigused mitte ainult ei raskenda teenuste osutamise vabaduse kasutamist, vaid jaotavad siseturu üksteisest eraldatud siseriiklikeks osadeks. Samalaadsed probleemid tekivad ka seoses juurdepääsuga teistele teenustele, näiteks arvutiprogrammide, muusikateoste, e-raamatute või filmide Interneti-müügi valdkonnas.

176. Seega on tegemist teenuste osutamise vabaduse tõsise piiramisega.

c) Piirangu õigustamine

177. Kuna teenuste osutamise vabadus on üks liidu aluspõhimõtteid, siis saab selle vabaduse piirangut lubada üksnes juhul, kui see järgib asutamislepinguga kooskõlas olevat õiguspärasest eesmärgi ja kui seda õigustab ülekaalukas üldine huvi. Lisaks peab piirav meede olema taotletava eesmärgi saavutamiseks

sobiv ega tohi minna kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik.⁶³

178. ELTLi artikli 52 lõige 1 (endine EÜ artikli 46 lõige 1), mida kohaldatakse ELTLi artikli 62 kohaselt (endine EÜ artikkel 55) teenuste osutamise vabaduse suhtes, lubab piiranguid avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise huvides. Lisaks on Euroopa Kohus oma praktikas tunnustanud mitut ülekaalukat üldist huvi, mis võivad õigustada asutamislepinguga tagatud teenuste osutamise vabaduse piiramist.⁶⁴

Tööstus- ja kaubandusomandi kaitse

179. Käesoleval juhul tuleb kõne alla eelkõige tööstus- ja kaubandusomandi kaitse.⁶⁵ See õigustab piiranguid, mis on vajalikud, et kaitsta kõnealuseid õigusi, mis moodustavad sellise omandi spetsiifilise eseme.⁶⁶ Sellepärast tuleb uurida, kas jalgpallivõistluste satelliitülekannetega seoses

63 – Vt nt 18. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-341/05: Laval un Partneri (EKL 2007, lk I-11767, punkt 101 ja seal viidatud kohtupraktika).

64 – Eespool 60. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Sjöberg, punkt 36.

65 – Vt 6. oktoobri 1982. aasta otsus kohtuasjas 262/81: Coditel jt II (EKL 1982, lk 3381, punkt 13) ja 11. mai 1999. aasta otsus kohtuasjas C-255/97: Pfeiffer (EKL 1999, lk I-2835, punkt 21).

66 – Eespool 65. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Pfeiffer, punkt 22, ja kaupade vaba liikumise kohta 31. oktoobri 1974. aasta otsus kohtuasjas 16/74: Centrafarm ja de Peijper (EKL 1974, lk 1183, punkt 7); 17. oktoobri 1990. aasta otsus kohtuasjas C-10/89: HAG GF (EKL 1990, lk I-3711, punkt 12) ja 23. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-115/02: Rioglass ja Transremar (EKL 2003, lk I-12705, punkt 23).

tekivad õigused, mille spetsiifiline ese nõuab siseturu segmenteerimist.

müümine teises liikmesriigis kõnealuste heliplaatide autoriõigusega vastuolus.⁷¹ QC Leisure ja K. Murphy tuginevad oma äripraktika õigustamiseks sellele kohtupraktikale.

180. Kaupade liikumise valdkonnas on õiguste kasutamine eelkõige seotud teose koopiatega müügiga. See rajaneb ainuõigusele asjaomast teost reprodutseerida ja koopiaid müüa. Ainuõigus ammendub sellega, kui õiguse omanik ise viib kauba seaduslikult liikmesriigi turule või seda tehakse tema loal.⁶⁷ Arvestamata erijuhtumeid, nagu algupärase kunstiteose autori õigus saada hüvitist edasimüügi korral,⁶⁸ ei ole olemas õigusi, mis takistaksid selliste kaupade edasimüüki siseturul.⁶⁹ Õiguse omanik on müügi kaudu asjaomase intellektuaalomandi majandusliku väärtuse pigem juba realiseerinud.⁷⁰

182. FAPL on siiski seisukohal, et teenuste osutamise valdkonnas puudub kaupade liikumisega võrreldav ainuõiguse ammendumine.

183. Selline seisukoht on üllatav, sest põhiõiguste piiranguid tuleb üldjuhul õigustada ühesuguste printsiipide alusel.

181. Seepärast ei olnud ühes liikmesriigis seaduslikult turule viidud heliplaatide

184. Mõni teenus erineb kaubast mõistagi selle poolest, et seda ei saa sellisena edasi kasutada, näiteks võib tuua juuksuriteenuse. Teenuse eest küsitava tasuga realiseeritakse selle majanduslik väärtus, aga teenust kui niisugust ei saa edastada. Seetõttu ei ole teenust puudutava õiguse „ammendumine” tegelikult võimalik.

185. Teised teenused seevastu ei erine märkimisväärselt kaubast. Arvutiprogramme, muusikateoseid, e-raamatuid, filme ja muud sellist, mida saab Internetist alla laadida, on

67 – Vt 22. juuni 1976. aasta otsus kohtuasjas 119/75: Terrapin (Overseas) (EKL 1976, lk 1039, punkt 6); 20. jaanuari 1981. aasta otsus liidetud kohtuasjades 55/80 ja 57/80: Musik-Vertrieb membran ja K-tel International (EKL 1981, lk 147, punkt 10) ning 28. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-200/96: Metronome Musik (EKL 1998, lk I-1953, punkt 14).

68 – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. septembri 2001. aasta direktiiv 2001/84/EÜ algupärase kunstiteose autori õiguse kohta saada hüvitist edasimüügi korral (EÜT L 272, lk 32; ELT eriväljaanne 17/01, lk 240), vt selle kohta ka 15. aprilli 2010. aasta otsus kohtuasjas C-518/08: Gala-Salvador Dali ja Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos (EKL 2010, lk I-3091).

69 – Euroopa Kohus eitas seevastu ainuõiguse rahvusvahelist ammendumist kaupade väljaspool siseturu turuleviimise tõttu, vt 16. juuli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-355/96: Silhouette International Schmied (EKL 1998, lk I-4799, punkt 22) ja 30. novembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-16/03: Peak Holding (EKL 2004, lk I-11313).

70 – Kaubamärgiõiguse kohta vt eespool 69. jonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Peak Holding, punkt 40.

71 – Vt eespool 67. jonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Musik-Vertrieb membran ja K-tel International, punkt 10.

võimalik elektroonilisel teel hõlpsasti edastada. Seda kinnitab ka tõsiasi, et edastamise takistamiseks on vaja täiendavaid õiguste digitaalse haldamise meetmeid. Kirjeldatud valdkondades oleks kahe viidatud põhivabaduse nii range eristamine meelevaldne.

teostel ei ole teistes liikmesriikides võrreldavat pakkumist.

186. Eeltoodud näited – muusika, filmid või raamatud – kinnitavad samuti, et vaidlusalune küsimus on peale põhikohtuasjade lahendamise märkimisväärse tähtsusega ka siseturu toimimise seisukohast. Turgude eraldamine intellektuaalomandit puudutavate õiguste alusel toob parimal juhul kaasa olukorra, kus kõnealustele hüvedele võimaldatakse juurdepääs eri tingimustel, pidades eelkõige silmas hindu ja õiguste digitaalset haldamist. Sageli on juurdepääs sellistele hüvedele mõnel turul siiski täielikult välistatud kas seetõttu, et teatud keeleversioone pakutakse ainult teatavate liikmesriikide klientidele, või seetõttu, et mõne liikmesriigi kliendid ei saa üldse üht või teist toodet soetada. Ühendkuningriigi kaupmehed teatasid näiteks 2010. aasta sügisel, et nad ei saa enam e-raamatuid väljaspool selle liikmesriigi territooriumi asuvatele klientidele müüa.⁷² Paljudel ingliskeelsetel

187. Teisalt, pakkudes hüvesid, mis rajanevad, nagu kõnealustes põhikohtuasjades, tingimusjuurdepääsul või mida saab üksnes Internetist alla laadida, saab turgu märkimisväärselt tõhusamalt eraldada kui materiaalse hüvede, näiteks raamatute või CD-plaatide puhul. Sest viimaseid võib ainuõiguse ammendumise alusel siseturul müüa. Tarbijate jaoks loovad kirjeldatud tõkked tarbetu stiimuli soetada selliseid kaupu illegaalselt, teisisõnu õiguste omanikule mis tahes hüvitist maksmata.

188. Seepärast tuleb hoolikalt uurida, kas käesolevas asjas kehtib ammendumise põhimõte, see tähendab, kas vaidlusaluste õiguste spetsiifiline ese nõuab siseturu osadeks jagamist.

189. FAPL tugineb iga saate osas oma õigustele umbes 25 teosele, sealhulgas filmidele, kunstiteostele, helisalvestistele ja muusikale. Nende teoste kaitse tuleneb osaliselt liidu õigusest ja osaliselt siseriiklikust õigusest.

190. Kuigi käesoleval juhul on vaidluse all ka õigused üksikutele teenustele, mis esinevad koos ühes saates, ei ole seda aspekti vaja siinkohal pikemalt käsitleda. Eelotsusetaotluse

72 – Gallagher, *Waterstone's halts overseas e-book sales*, 26. oktoobri 2010. aasta teadaanne, <http://www.thebookseller.com/news/132290-waterstones-halts-overseas-e-book-sales.html>, viimati külastatud 9. novembril 2010.

lahendamiseks on piisav uurida kokkuvõtvalt saatega seotud õigusi. Ühelt poolt on kahtlemata olemas vähemalt teatavad õigused sellele saatele, teiselt poolt tuleb lähtuda eeldusest, et saadet edastatakse kõigi asjaomaste õiguste omanike loal. Selliste õiguste spetsiifiline ese seisneb – vähemalt käesoleva menetluse seisukohast asjakohases osas – nende ärieesmärgil kasutamises.⁷³

191. Jalgpallivõistluste ülekanded realiseeritakse dekodeerimiskaartidelt makstava tasu eest. Seda realiseerimist ei kahjusta Kreekast pärit dekodeerimiskaartide kasutamine, sest kaartide eest on makstud.

192. Kõnealune tasu ei ole küll nii suur kui Ühendkuningriigis, kuid ei eksisteeri ka eriõigust nõuda sama teenuse eest igas liikmesriigis erinevat tasu. Pigem on see siseturu toimimisega kooskõlas, et kaubandus ühtlustab liikmesriikidevahelised hinnaerinevused.⁷⁴ FAPL taotleb võimalust müüa saadete edastamise õigusi territoriaalsete ainuõiguste põhiselt, mille tulemuseks on suurema tulu saamine siseturgu kõrvale jättes. Sellega seoses on erinevalt FAPLi seisukohast käesoleval

juhul asjakohane kaupadega seotud õiguste ammendumist käsitlev kohtupraktika.

193. FAPL leiab siiski, et vastavalt kohtuasjale Coditel I⁷⁵ on tema kasutada antud õigused teenuste osutamise vabaduse põhimõttega kooskõlas. Viidatud kohtuasjas oli tegemist Saksa teleprogrammi kaasamisega Belgia kaabeltelevisioonivõrku. Vaidluse põhjustas eelkõige Saksamaal õiguste omanike loal üle kantud filmi näitamine. Filmi näitamise vaidlustas ettevõtja, kellele oli antud õigus näidata kõnealust filmi Belgia kinodes ja televisioonis.

194. Euroopa Kohus rõhutas toona, et autoriõiguse omaniku võimalus nõuda hüvitist kinofilmiga iga näitamiskorra eest on osa autoriõiguse põhifunktsioonist.⁷⁶ Ta sedastas, et sellise kasutamise territoriaalset – võimalik, et isegi liikmesriikide piiride järgi – jaotamist ei saa põhimõtteliselt vaidlustada.⁷⁷

73 – Vt eespool 67. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Musik-Vertrieb membran ja K-tel International, punkt 12 jj, ja 17. mai 1988. aasta otsus kohtuasjas 158/86: Warner Brothers ja Metronome Video (EKL 1988, lk 2605, punkt 13 jj).

74 – Kaupade liikumise kohta vt eespool 67. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Musik-Vertrieb membran ja K-tel International, punkt 24.

75 – Vt 18. märtsi 1980. aasta otsus kohtuasjas 62/79: Coditel jt I (EKL 1980, lk 881).

76 – Eespool 75. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Coditel I, punkt 14.

77 – Eespool 75. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Coditel I, punkt 16, sarnaselt rentimisõiguse kohta vt kohtujurist La Pergola 26. mai 1998. aasta ettepanek kohtuasjas C-61/97: FDV (EKL 1998, lk I-5171, punkt 15).

195. Sellest ei saa siiski teha järeldusi, mis võiks eeltoodud kaalutlusi käesoleval juhul kahtluse alla seada. Saade kanti üle vastavalt õiguste omaniku ja Kreeka ringhäälinguorganisatsiooni kokkuleppele. Lisaks maksti hüvitist saate iga näitamiskorra eest, kuigi vastavalt Kreeka tariifidele.

196. Kohtuasi Coditel I ei puudutanud siiski otseselt filmi ilma loata ja tasu maksmata näitamist kinos, vaid õiguspärase telesituse edasist ülekandmist. Euroopa Kohus leidis sellega seoses, et telesitus võib mõjutada kinos esitamise õigusi, mistõttu on otstarbekas lubada näidata sama filmi televisioonis alles teatava aja möödumisel. Lähtudes 1970. aastate vaatenurgast, lisas Euroopa Kohus, et telesitused on juba puhtalt praktilistel põhjustel võimalikud ainult riiklike monopolide kaudu.⁷⁸ Toonase televisiooni- ja kinoturu spetsiifiliste tingimuste tõttu pidas Euroopa Kohus asjaomaste teleülekandeõiguste territoriaalset jaotamist õigustatuks.

197. Kirjeldatud asjaolud ei ole võrreldavad käesoleva vaidlusega. Jalgpallivõistluste otseülekannete puhul ei ole siseturu osadeks jaotamise eesmärk kaitsta ülekantud jalgpallivõistluste kasutamist muul viisil. Eesmärk

on hoopis kasutada sama teenust eri turusegmentides optimaalselt turgude osadeks jagamise teel.

198. Lisaks tuleb arvesse võtta liidu õiguse vahepealset arengut: direktiivi 93/83 kohaselt hõlmab satelliidi kaudu saadete edastamise õigus teatavas liikmesriigis saadete edastamist teistesse asjaomasesse levialasse kuuluvatesse liikmesriikidesse ja mis tuleb vastavalt hüvitada. Kuna käesoleval juhul eeldab saate vastuvõtmine dekodeerimiskaardi soetamist, siis maksab hüvitist iga vastuvõtja.

199. Kohtuotsus Coditel I sisaldas lõpuks veel ühte – kaudset – asjaolu, et Saksa televisioonis üle kantud kinofilmid kasutati Belgia kaabeltelevisioonivõrgus hüvitist maksmata. Tänapäeval võib seda pidada (edasiseks) edastamiseks üldsusele direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1⁷⁹ ja direktiivi 2006/155 artikli 8 lõike 3 tähenduses, mille õiguste omanik võib ära keelata. Asjakohane oleks edastamine teise ringhäälinguorganisatsiooni kaudu.⁸⁰ Teenuste osutamise vabaduse piiramine

79 – Selle sätte alusel käesoleva kohtuasja lahendamise kohta vt eespool punkt 107 jj.

80 – Kohtuasja Coditel I eelotsusetaotluse sisu oli Berni konventsiooni artikli 11 *bis* lõike 1 punktis ii ette nähtud õiguse teostamine, vt kohtuistungis ettekanne eespool 75. joonealuses märkuses viidatud kohtuasjas, lk 884.

78 – Eespool 75. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Coditel I, punkt 16.

eesmärgiga kaitsta üldsusele edastamise õiguse spetsiifilist eset ei ole ühekordse edastamise puhul siiski vajalik.

või kas kommentaaride piiramine teatavate keeltega tagaks piisavalt tõhusa turgude tegeliku eraldamise, et teenindada erinevaid siseriiklikke turge ka edaspidi erinevate hindadega.

200. Kokkuvõtvalt tuleb märkida, et satelliidi kaudu edastatavate saadete vastuvõtmiseks ei ole vaja siseturgu osadeks jaotada, et kaitsta jalgpallivõistluste otseülekannetega seotud õiguste spetsiifilist eset.

Keeluajad

201. Eeltoodud lahendusele võib lõpuks veel vastu väita, et see võib raskendada jalgpallivõistluste ülekannete vastuvõtmist. Kui FAPL ei saa takistada teistest liikmesriikidest pärit odavamate dekodeerimiskaartide kasutamist, siis ei saa välistada võimalust, et ta pakub edaspidi asjaomaseid ülekandeõigusi ainult Euroopa Liidu kasumlikumal turuosal, s.o Ühendkuningriigis, või seab teistel turgudel pakutava teenuse tingimuseks Ühendkuningriigiga võrdse hinna maksmise. Sel juhul oleks mõnes liikmesriigis, nagu Kreeka, juurdepääs ülekannetele raskendatud.

203. FAPL märgib täiendava õigustusena, mis ei ole küll eelotsusetaotluse ese, et jalgpalliliidud võivad kindlaks määrata kahe ja poole tunni pikkused ajavahemikud, mille kestel ei ole lubatud jalgpallivõistlusi üle kanda. See on ajavahemik, mille jooksul toimub kõige enam jalgpalli kõrgliigade võistlusi. Selline ajavahemik on riigiti erinev, sest see sõltub võistluste ajakava kindlaksmääramise tavast. Jalgpalliliidud ja ringhäälinguorganisatsioonid saavad ülekandeõiguste territoriaalse jaotamise teel tagada, et ükski ülekanne ei satu vastuollu asjaomase riigi jaoks määratud ajavahemikuga.

202. See oleks siiski majanduslik otsus, millest saab kasu õiguste omanik. Lahendus sõltub lõppkokkuvõttes sellest, kuidas õiguste omanik saab kõike arvestades oma õigusi kõige paremini ära kasutada. Siinjuures on oluline see, kas on võimalik leida alternatiivseid turustamisvõimalusi, nagu nõuab komisjon,

204. FAPL märgib veenvalt, et dekodeerimiskaartide importimine raskendab viidatud keeluaegade rakendamist või muudab selle võimatuks. Kaardi päritolumaal võivad olla keelatud muud ajavahemikud kui selles riigis, kus kaarti tegelikult kasutatakse või kus selliste ajavahemike kehtestamisest on sootuks

loobutud. Samal ajal kahjustab niisugune olukord pubide omavahelist konkurentsi. Kodumaiste dekodeerimiskaartide kasutajad ei saa selle kaardi abil keelualjal jalgpallivõistlusi näidata, kuid imporditud kaardi omanik saab. Sellise konkurentsi moonutava olukorra vältimine on samuti õigustatud huvi.

205. Keelujad õigustavad teenuste osutamise vabaduse piiramist siiski ainult juhul, kui piirangu kohaldamine on taotletava eesmärgi saavutamiseks sobiv ega lähe kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik.⁸¹ Lisaks peavad kirjeldatud poliitika rakendamisel võetavad meetmed olema igal juhul proportsionaalsed taotletava eesmärgiga.⁸²

206. Keelujaja eesmärk on tagada, et jalgpallifänne ei takistataks küllastamast ümbuskonnas toimuvaid jalgpallivõistlusi ja/või osalemast amatööride või noorte jalgpallimatšidel muude jalgpallivõistluste samaaegse teleülekanndmise tõttu.⁸³ Jalgpallivõistluste

teleülekannded ei tohi mõjutada jalgpalli mängimist ja selle vaatamängulisust.

207. Erinevalt QC Leisure arvamusest ei ole siin tegemist spetsiifilise kommertshuviga, vaid eeskätt huviga spordi vastu, mida tuleb põhimõtteliselt liidu õiguses tunnustada. Seda kinnitavad Lissaboni lepinguga kehtestatud liidu spordipoliitika edendamise volitused (ELTLi artikli 6 punkt e ja artikkel 165). Seega on liit kohustatud võtma arvesse spordi eripära ja vabatahtlikkusel põhinevaid struktuure.⁸⁴ Majanduslikult oleks kindlasti atraktiivsem võimaldada kõigi jalgpallivõistluste otseülekanndmist.⁸⁵

208. Õiguslik tuginemine sellele eesmärgile siseturu osadeks jagamise õigustusena on käesoleval juhul siiski küsitav samaaegselt eksisteerivate turu jagamise majanduslike huvide tõttu. Jalgpalliliidud peavad hindama keeluaegade vajalikkust ja neil peab sellega seoses olema põhimõtteliselt suur kaalutusruum. Siiski ei saa ennetavalt välistada võimalust, et Inglismaa jalgpalliliidu otsus rakendada keeluaega rajaneb vähemalt osaliselt soovil kaitsa liidu tähtsaimate liikmete majanduslikke huve seoses jalgpallivõistluste

81 – Vt nt 25. juuli 1991. aasta otsus kohtuasjas C-76/90: Säger (EKL 1991, lk I-4221, punkt 15); 8. septembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-46/08: Carmen Media Group (EKL 2010, lk I-8149, punkt 60) ja 7. oktoobri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-515/08: Santos Palhota jt (EKL 2010, lk I-9133, punkt 45).

82 – Eespool 81. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Säger, punkt 17; 11. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-318/05: komisjon vs. Saksamaa (EKL 2007, lk I-6957, punktid 133 ja 136) ja 13. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-250/06: United Pan-Europe Communications Belgium jt (EKL 2007, lk I-11135, punkt 44).

83 – Vt selle kohta komisjoni 19. aprilli 2001. aasta otsus EÜ asutamislepingu artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohaldamise menetluses (juhtum nr 37.576 – UEFA – ringhäälingueeskirjad) (ELT 2001, L 171, lk 12), põhjendus 10.

84 – Vt ka 12. joonealuses märkuses viidatud deklaratsioon Amsterdami lepingu juurde ja Euroopa Ülemkogu deklaratsioon.

85 – Seda kinnitab ka mitme ringhäälinguorganisatsiooni kaebus, mis tõi kaasa eespool 83. joonealuses märkuses viidatud komisjoni otsuse vastuvõtmise.

otseülekannete siseturu osadeks jagamisega. Seepärast tuleb keeluaegade vajalikkust hinnata eriti rangete kriteeriumide alusel.

kehtestamisest tulenevat kaitset. Need tõendid peavad siiski näitama, et otseülekannetel on oluline kahjulik mõju jalgpallivõistluste külastatavusele ja/või neil osalemisele, mille alusel võib keeluaegade kehtestamist pidada siseturu kahjustamisega võrreldes kaalukamaks.

209. Küsitav on juba see, kas keeluaegade kehtestamine on ikka sobiv meede jalgpallivõistluste külastamise ja neist osavõtmise edendamiseks. Mõlemad tegevused on kvaliteedilt sootuks erinevad võrreldes jalgpallivõistluste otseülekannete jälgimisega televiisorist. Euroopa Kohtule ei esitatud piisavalt tõendeid selle kohta, et keeluajad tõepoolest edendavad jalgpallivõistluste külastamist ja neist osavõtmist. Pigem on esitatud eelmist väidet ümberlukkavaid tõendeid: komisjon kontrollis keeluaegade kehtestamist konkurentsiõiguse seisukohast ja leidis, et keeluaja on kehtestanud ainult 10 jalgpalliliitu 22-st. Prantsusmaal, Saksamaal, Itaalias ja Hispaanias, aga ka Põhja-Iirimaal, see tähendab Inglise jalgpalli mõjupiirkonnas, ei olnud kõnealuseid keeluaegu kehtestatud.⁸⁶ Saksamaal kantakse tänapäeval ilmselt kõik Bundesliga mängud otse üle, ilma et selle all kannataks kummagi kõrgliiga võistluste külastatavus.⁸⁷

Vahejärelalus

211. Seega ei õigusta jalgpallivõistluste ülekandmise õiguste spetsiifiline ese ega – Euroopa Kohtu käsutuses oleva teabe põhjal – otseülekannete keeluajad siseturu osadeks jagamist.

d) Õigustamine olukorras, kus dekodeerimiskaartide soetamisel esitati valeandmeid

210. Eelöeldu ei välista võimalust tõendada High Courti menetluses, et Inglise jalgpalli puhul kehtivad teistsugused tingimused, mis tingimata eeldavad keeluaegade

212. Kohtuasjas C-429/08 esitatud eelotsusetaotlus sisaldab veel küsimust, kas senist järeldust muudaks see, kui tingimusjuurde pääsuseade oli omandatud ja/või aktiveeritud vale nime ja elukoha aadressi alusel esimeses liikmesriigis, rikkudes nii lepingulisi territoriaalseid piiranguid, mis on kehtestatud

86 – Vt eespool 83. joonealuses märkuses viidatud otsus, põhjendus 55 ja II lisa.

87 – Külastajate arvu kohta vt DFL Deutsche Fußball Liga GmbH, Bundesliga 2010, *Die wirtschaftliche Situation im Lizenzfußball*, lk 20 jj.

selliste seadmete ekspordile nende kasutamiseks väljaspool esimest liikmesriiki.

e) Isiklikuks tarbeks või kodus kasutamise piirangu mõju

213. On ilmselge, et kirjeldatud asjaolud ei ole sõnaselgelt selle menetluse esimeks, mis on aluseks kohtuasjale C-403/08.⁸⁸ K. Murphy väidab, et ta ei olnud sellistest asjaoludest teadlik.

216. Lõpuks küsitakse nii kohtuasjas C-429/08 (kuuenda küsimuse punkt iii) kui ka kohtuasjas C-403/08 (kaheksanda küsimuse punkt c) sellise lepingulise piirangu tähtsuse kohta, mille kohaselt võib dekodeerimiskaarte nende päritolumaal kasutada üksnes kodus või isiklikuks tarbeks, kuid mitte äriotstarbel, mille puhul tuleb tasuda kõrgemat abonenttasu.

214. Nagu K. Murphy tabavalt märkis, ei saa kirjeldatud asjaolud mõjutada põhivabaduste kohaldamist dekodeerimiskaardi lõpptarbija seisukohalt. Isikutevahelised kokkulepped ja nendega seotud asjaolud ei tohi piirata kolmandate isikute põhivabaduste teostamist – vastasel juhul oleks tegemist lepingutega, millega pannakse kolmandatele isikutele kohustusi. Lisaks ei saa kolmandad isikud üldjuhul teada, kuidas kaardid hangiti, ja neil ei ole ka võimalust hinnata, kas nad võivad tugineda põhivabadustele, kui kõnealused lepingud oleksid asjakohased.

217. Selline leping on sellisena täitmiseks siiski üksnes lepingupooltele.

218. Nagu eespool juba märgitud, ei nõua ka direktiivi 2001/29 artikli 3 lõige 1 selliste õiguste loomist, mida saab kasutada kolmandate isikute vastu.⁸⁹

215. Seega ei oma tähtsust see, kas dekodeerimiskaardid on teises liikmesriigis omandatud ja/või aktiveeritud vale nime ja elukoha aadressi alusel.

219. Kohtuasjas C-403/08 eelotsusetaotluse esitanud kohus peab siiski võimalikuks, et siseriiklike õigusnormide alusel võivad sellised õigused eksisteerida, eelkõige seoses Premier League'i hümniga, mida saadetes mängitakse. Selline õigusnorm ei oleks vastuolus ka autoriõigust käsitlevate Euroopa Liidu õigusnormidega, eelkõige direktiiviga 2001/29, sest need rajanevad ühel ja samal õiguslikul

88 – Vt eelotsusetaotlus, punkt 66.

89 – Vt eespool punkt 107 jj.

raamistikul. Nimetatud direktiivi põhjendus 7 rõhutab, et ei ole tarvis kõrvaldada ega ennetada siseriiklike õigusnormide erinevusi, mis ei kahjusta siseturu toimimist.

220. Seetõttu tuleb uurida, kas asjaomased siseriiklikud õigusnormid on vastuolus teenuste osutamise vabadusega.

221. Kui kõnealused dekodeerimiskaardid on Kreekas ette nähtud ainult kodus või isiklikuks tarbeks kasutamiseks, siis ei oleks nende kasutamise takistamine Inglismaa pubides diskrimineeriv. Sel juhul oleks siiski tegemist teenuste osutamise vabaduse piiramisega, sest pubid ei saa asjaomast teenust kasutada.

222. Nimetatud piirang oleks õigustatud, kui siseturul tunnustataks õigusi, mis lubaksid piirata teleasaadete vastuvõtmiseks antavat nõusolekut kodus või isiklikus tarbeks kasutamisega. Autoritel on põhimõtteline huvi saada osa sellest tulust, mida teenitakse nende teoste kasutamisest tulu saamise otstarbel. Euroopa Liit sellist huvi küll ei kaitse, aga on seda tunnustanud vähemalt rahvusvahelisel tasemel.⁹⁰ Kui liikmesriigi seadusandja tunnustab seoses sellise kasutamisega autori õigust, millel on vastav spetsiifiline ese, siis võib see õigus õigustada teenuste osutamise vabaduse piiramist.

90 – Vt eespool punkt 121 jj.

223. Kuigi lepinguline piirang, mille kohaselt kõnealused dekodeerimiskaardid on nende päritoluriigis ette nähtud ainult kodus või isiklikuks tarbeks kasutamiseks, ei saa õigustada teenuste osutamise vabaduse territoriaalset piiramist, võib asjaomane liikmesriik siiski põhimõtteliselt ette näha õigused, mis annavad autoritele loa keelata oma teoste esitamist pubides.

f) Kohtuasja C-403/08 üheksas küsimus

224. Kohtuasja C-403/08 üheksandale küsimusele saab vastata eeltoodud kaalutluste põhjal.

225. High Court küsib esiteks, kas teenuste osutamise vabadus välistab niisuguse siseriikliku autoriõigust käsitleva õigusnormi kehtestamise, mille kohaselt on õigusvastane esitada või mängida muusikateost üldsusele, kui see teos on kaasatud kaitstud teenusesse, millele on olemas juurdepääs ja mida mängitakse üldsusele satelliitdekodeerimiskaardi abil, kui selle kaardi on väljastanud teises liikmesriigis asuv teenuseosutaja tingimusel, et satelliitdekodeerimiskaarti on lubatud kasutada ainult selles teises liikmesriigis.

226. Sellega seoses kehtivad järeldused ülejäänud saate kohta: ühelt poolt ei ole siseturu selline osadeks jagamine kooskõlas teenuste osutamise vabadusega, teiselt poolt võivad liikmesriigid seoses üldsusele edastamisega ette näha näiteks muusikateoste õiguste omanike ulatuslikuma kaitse.

227. Raskem on vastata selle küsimuse teisele poolele, nimelt sellele, kas olukord on teistsugune, kui see muusikateos on kaitstud teenuse kui terviku ebaoluline element ning teenuse teiste elementide näitamine või mängimine üldsusele ei ole siseriiklike autoriõigust käsitlevate õigusaktidega keelatud.

228. Selliste õiguste kaitsmine ainult siseriiklike õigusnormide alusel toob põhikohtuasjas kaasa teenuste osutamise vabaduse piiramise. Niisugune piirang on õigustatud, kui see on asjaomaste õiguste kaitse tagamiseks proportsionaalne.⁹¹

229. Ilmselt oleks vastuvõtmise keeld asjakohane, kui asjaomased õigused hõlmaksid kogu saadet või selle olulisi osi, mille alusel oleks võimalik keelata saate edastamine pubis.

230. Kui tegemist on hoopis saate väheoluliste komponentidega, mille majanduslik väärtus moodustab vaid murdosa kogu saate väärtusest ja mis on vaataja seisukohast vähetahtsad või millel ei ole vaatajate seisukohast üldse mingit tähtsust, siis ei oleks proportsionaalne keelata selle osa kaitsmiseks ära kogu saate vastuvõtmine.⁹² Õeldu ei välista asjakohase hüvitise tagamist mõnel muul viisil. Nii võiksid teleprogrammi vahendavad pubipidajad näiteks tasuda autorite kollektiivse esindamise ühingule teatavat kindlasummalist tasu.⁹³

231. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab otsustama, kumma juhtumiga on tegu.

232. Teenuste osutamise vabadusega ei ole seega vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis lubavad saate edastamise õiguse omanikul, näiteks TRIPS-lepingu artikli 14 lõike 3 kohaldamisel, keelata saate esitamine pubis, tingimusel et selle õiguse teostamisest tulenev teenuste osutamise vabaduse piirang ei ole ebaproportsionaalne saatega seotud kaitstud õiguste osaga võrreldes.

92 – Vt 20. septembri 1988. aasta otsus kohtuasjas 302/86: komisjon vs. Taani (EKL 1988, lk 4607, punkt 21).

93 – Vt eespool 16. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsuses Padawan käsitletud tasu.

91 – Vt eespool 82. joonealuses märkuses toodud viited.

g) Kohtuasja C-429/08 seitsmes küsimus

233. See küsimus puudutab ELTLi artikli 18 (endine EÜ artikkel 12) kohast kodakondsuse alusel diskrimineerimise keeldu. Diskrimineerimine võib seisneda selles, et karistusõigusnorm, mille rikkumist K. Murphyle ette heidetakse, puudutab ainult Ühendkuningriigist edastatavaid saateid, kuid teistest liikmesriikidest edastatavad saated ei ole kaitstud. Nähtavasti ei lähtuta kõnealuse siseriikliku õigusnormi kohaldamisel Kreeka ringhäälinguorganisatsioonist, vaid asjaolust, et saade toodeti algselt Ühendkuningriigis.

234. See küsimus on asjakohane ainult sel juhul, kui siseriiklikud õigusnormid ei ole vastuolus teenuste osutamise vabadusega ja direktiiviga 93/83.

235. Komisjon märgib õigesti, et ELTLi artiklil 18 ei ole teenuste osutamise vabaduse kõrval põhimõtteliselt iseseisvat tähtsust.⁹⁴ Seepärast tuleb seda küsimust uurida teenuste osutamise vabaduse seisukohalt.

⁹⁴ – Vt 6. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-92/01: Stylianakis (EKL 2003, lk I-1291, punkt 18); 11. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-76/05: Schwarz ja Gootjes-Schwarz (EKL 2007, lk I-6849, punkt 34) ning 20. mai 2010. aasta otsus kohtuasjas C-56/09: Zanotti (EKL 2010, lk I-4517, punkt 24).

236. Viidatud ebavõrdne kohtlemine võib tuleneda sellest, et Ühendkuningriigis asuvad teenuseosutajad on kaitstud, kuid teistes liikmesriikides asuvad teenuseosutajad mitte. Teiste liikmesriikide teenuseosutajatel on põhjust karta seda, et nende teenuseid kasutatakse Ühendkuningriigis selle eest hüvitist maksmata või igatahes hiilitakse nende kehtestatud tasude maksmisest kõrvale, importides dekodeerimiskaardid teistest liikmesriikidest. Välismaiste teenuseosutajate ebavõrdsele kohtlemisele ei ole mingit selget õigustust. Euroopa Kohus ei pea siiski seda aspekti käesoleva kohtuvaidluse raames lähemalt uurima.

237. Käesolev kohtuasi ei käsitle välismaiste teenuseosutajate õigusi, vaid küsimust, kas sisemaised teenuseosutajad saavad tugineda neile kaitset tagavatele õigusnormidele. Isegi siis, kui kaitse korraldus oleks välismaiste teenuseosutajate suhtes diskrimineeriv, ei saa ikkagi välistada võimalust, et sisemaised teenuseosutajad kasutavad neile siseriiklikest õigusnormidest tulenevat kaitset. Pigem tekib küsimus, kas see kaitse laieneb ka välismaistele teenuseosutajatele.⁹⁵

238. Järelikult ei ole käesoleva eelotsusetaotluse seisukohast oluline see, kas siseriiklikud õigusnormid on vastuolus teenuste osutamise vabadusega või mitte, sest neid kohaldatakse

⁹⁵ – Vt 20. oktoobri 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-92/92 ja C-326/92: Phil Collins jt (EKL 1993, lk I-5145, punkt 34 jj).

Ühendkuningriigist, mitte ühestki teisest liikmesriigist osutatava ringhäälinguteenuse raames edastatavate saadete suhtes.

õiguse teostamisest tulenev teenuste osutamise vabaduse piirang ei ole ebaproportsionaalne saatega seotud kaitstud õiguste osaga võrreldes.

h) Järeldus kohtuasja C-429/08 kuenda ja seitsmenda küsimuse ning kohtuasja C-403/08 seitsmenda küsimuse, kaheksanda küsimuse punkti c ja üheksanda küsimuse kohta

241. Käesolevate eelotsusetaotluste seisukohast on tähtsusetu see, kas siseriiklikud õigusnormid on vastuolus teenuste osutamise vabadusega või mitte, sest neid kohaldatakse üksnes Ühendkuningriigist, mitte ühestki teisest liikmesriigist osutatava ringhäälinguteenuse raames edastatavate saadete suhtes.

239. Vahejäreldeusena tuleb sedastada, et ELTLi artiklis 56 sätestatud teenuste osutamise vabadusega on vastuolus õigusnormid, mis intellektuaalomandi kaitse eesmärgil keelavad teatavas liikmesriigis kasutada kodeeritud satelliittelevisioonile juurdepääsu võimaldavaid tingimusjuurdepääsuseadmeid, mida teises liikmesriigis turustati saatega seotud õiguste omaniku loal. Seejuures ei oma tähtsust see, kas need seadmed omandati ja/või aktiveeriti teises liikmesriigis vale nime ja elukoha aadressi alusel. Ka erikokkulepe kasutada dekodeerimiskaarte ainult kodus või isiklikuks tarbeks ei saa õigustada teenuste osutamise vabaduse territoriaalset piiramist.

242. Lisaks tuleb märkida, et seda järeldust ei sea kahtluse alla komisjoni otsus FA Premier League'i meediaõiguste ühismüügi kohta ainuõiguse alusel⁹⁶. Isegi siis, kui kõnealust otsust tõlgendatakse nii, et komisjon peab siseturu territoriaalset jaotamist loa saamise tingimuseks, ei saa komisjon kehtestada asutamislepingutes ettenähtust ulatuslikumaid teenuste osutamise vabaduse piiranguid.⁹⁷

240. Teenuste osutamise vabadusega ei ole vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis lubavad saatega seotud õiguste omanikul keelata saate esitamine pubis, eeldusel et selle

96 – FAPL menetlusdokumendi lisa 23, vt teatis ELT 2004, C 115, lk 3, ja 22. märtsi 2006. aasta pressiteade IP/06/356.

97 – Vt 26. oktoobri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-97/09; Schmelz (EKL 2010, lk I-10465, punkt 50) ja samuti ELL lepingu artikli 13 lõige 2 ja artikli 17 lõike 1 teine lause.

E. Konkurentsioigus

243. Kohtuasja C-403/08 kümnes küsimus ja kohtuasja C-429/08 kaheksas küsimus on identsed. ELTLi artikli 101 lõikes 1 (endine EÜ artikli 81 lõige 1) sätestatud konkurentsivastase tegevuse keelu kohaldamiseks paluvad eelotsusetaotlused esitanud kohtud selgitada, kas piisab sellest, et saate edastamise territoriaalsete piirangute kohta sõlmitud litsentsilepingu eesmärk on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi, või tuleb tõendada konkurentsi tegelikku kahjustamist.

244. Kooskõlastatud tegevusel on konkurentsivastane eesmärk ELTLi artikli 101 lõike 1 tähenduses, kui selle sisu ja eesmärgi tõttu ning selle õiguslikku ja majanduslikku konteksti arvestades on sellega konkreetset võimalik takistada, piirata või kahjustada konkurentsi ühisturul. Ei ole vaja, et konkurents oleks tegelikult takistatud, piiratud või kahjustatud, ega ka seda, et kooskõlastatud tegevuse ja tarbijahindade vahel oleks otsene seos.⁹⁸ Seega ei ole vaja uurida kokkuleppe

98 – Vt 4. juuni 2009. aasta otsus kohtuasjas C-8/08: T-Mobile Netherlands jt (EKL 2009, lk I-4529, punkt 43).

tagajärgi, et tuvastada, kas tegevuse eesmärk on konkurentsivastane.⁹⁹

245. Käesoleval juhul tuleb niisiis uurida, kas litsentsilepingul on konkurentsivastane eesmärk, kui programmi pakkuja annab välja mitu ainulitsentsi, millest igaüks kehtib ühe või mitme liikmesriigi territooriumil ja mille kohaselt on ringhäälinguorganisatsioonil õigus edastada programmi ainult sellel territooriumil (kaasa arvatud satelliidi vahendusel) ning iga litsentsiga kaasneb lepinguline kohustus, mille kohaselt on ringhäälinguorganisatsioon kohustatud takistama seda, et tema satelliitdekooderimiskaarte, mis võimaldavad võtta vastu litsentsiga hõlmatud saateid, kasutataks väljaspool litsentsiga hõlmatud territooriumi.

246. Kokkuleppe konkurentsivastasuse hindamisel tuleb lähtuda eelkõige kokkuleppe sisust, eesmärkidest, mida sellega soovitakse saavutada, ning selle majanduslikust ja õiguslikust kontekstist.¹⁰⁰

247. Tootja ja edasimüüja vaheline kokkulepe, millega püütakse taastada liikmesriikidevahelise kaubanduse siseriiklikke vaheseinu,

99 – Eespool 98. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus T-Mobile Netherlands jt, punkt 30; 3. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-534/07 P: Pryn ja Pryn Consumer vs. komisjon (EKL 2009, lk I-7415, punkt 81) ning 6. oktoobri 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P ja C-519/06 P: GlaxoSmithKline Services vs. komisjon (EKL 2009, lk I-9291, punkt 55).

100 – Eespool 99. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus GlaxoSmithKline Services vs. komisjon, punkt 58.

võib nurjata asutamislepingu eesmärgi, milleks on siseriiklike turgude integratsioon ühisturu loomise abil. Euroopa Kohus kvalifitseeris lepingud, mille eesmärk oli siseriiklike turgude eraldamine riigipiiride alusel või mis muutsid siseriiklike turgude läbipõimimise raskemaks – eelkõige need lepingud, mille eesmärk oli keelata või piirata paralleelkaubandust –, korduvalt kui lepingud, mille eesmärk on konkurentsi piiramine ELTLi artikli 101 lõike 1 tähenduses.¹⁰¹

248. Saadete edastamise litsentsiga seotud lepingulisel kohustusel, mille kohaselt on ringhäälinguorganisatsioon kohustatud takistama seda, et tema satelliitdekooderimiskaart, mis võimaldavad võtta vastu litsentsiga hõlmatud saateid, kasutataks väljaspool litsentsiga hõlmatud territooriumi, on samasugune mõju kui lepingutel, mille eesmärk on keelata või piirata paralleelkaubandust. Sellega püütakse vältida mis tahes konkurentsi ringhäälinguorganisatsioonide vahel, eristades litsentsiga hõlmatud territooriumid vastastikku niinimetatud vaheseintega. Selline litsents, mis pakub piirkondade täielikku kaitset, ei ole ühisturuga kokkusobiv.¹⁰² Seega ei ole mingit alust käsitleda selliseid kokkuleppeid teistmoodi kui lepinguid, mille eesmärk on takistada paralleelkaubandust.

249. Teenuste osutamise vabaduse uurimine¹⁰³ kinnitab seda järeldust, sest põhivabaduste ja konkurentsiõiguse vastuolulisi tõlgendusi tuleb põhimõtteliselt vältida.¹⁰⁴

250. Muus osas tuleb märkida, et konkurentsiavastast kokkulepet ELTLi artikli 101 lõike 1 tähenduses võib õigustada sama artikli lõike 3. Sellele sättele tuginev isik peab siiski veenvate argumentide ja tõenditega tõendama, et erandi kohaldamiseks nõutavad tingimused on täidetud.¹⁰⁵ Selles osas kehtivad samad kaalutlused nagu teenuste osutamise vabaduse piirangu õigustatuse kontrollimise puhul.

251. Kohtuasja C-403/08 kümnendale küsimusele ja kohtuasja C-429/08 kaheksandale küsimusele tuleb seega vastata, et kui programmi pakkuja annab välja mitu ainulitsentsi, millest igaüks kehtib ühe või mitme liikmesriigi territooriumil ja mille kohaselt on ringhäälinguorganisatsioonil õigus edastada litsentsiga hõlmatud saateid üksnes määratud territooriumil (kaasa arvatud satelliidi vahendusel) ning iga litsentsiga kaasneb lepinguline kohustus, mille kohaselt on

101 – Vt 16. septembri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-468/06-C-478/06: Sot. Léloucas kai Sia (EKL 2008, lk I-7139, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika) ja eespool 99. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus GlaxoSmithKline Services vs. komisjon, punkt 59 jj.

102 – Vt 8. juuni 1982. aasta otsus kohtuasjas 258/78: Nungesser ja Eisele vs. komisjon (EKL 1982, lk 2015, punkt 61).

103 – Vt eespool punkt 177 jj.

104 – Vt selle kohta minu 2. juuli 2009. aasta ettepanek kohtuasjas C-169/08: Presidente del Consiglio dei Ministri (EKL 2009, lk I-10821, punkt 134 jj).

105 – Eespool 99. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus GlaxoSmithKline Services vs. komisjon, punkt 82.

ringhäälinguorganisatsioon kohustatud takistama seda, et tema satelliitdekodeerimiskaarte, mis võimaldavad võtta vastu litsentsiga hõlmatud saateid, kasutataks väljaspool litsentsiga hõlmatud territooriumi, siis võivad

sellised litsentsilepingud takistada, piirata või kahjustada konkurentsi. Seega ei ole need litsentsilepingud ELTLi artikli 101 lõikega 1 kooskõlas; nimetatud mõju tegelikku esinemist ei ole vaja tõendada.

V. Ettepanek

252. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata eelotsuste küsimustele järgmiselt:

1. Kohtuasja C-403/08 esimene küsimus

„Kavandamine” või „kohandamine” direktiivi 98/84 artikli 2 punkti e tähenduses on seadme tootmine või muutmise eesmärgiga võimaldada kaitstud teenusele arusaadaval kujul juurdepääsu ilma teenuseosutaja loata. Seega juhul, kui tingimusjuurdepääsu seadme on valmistanud teenuseosutaja või see on valmistatud teenuseosutaja nõusolekul ning seda müüakse piiratud loa alusel, mis võimaldab seadet kasutada üksnes juurdepääsu omandamiseks kaitstud teenusele teatavas olukorras, ei muutu

seade „ebaseaduslikuks seadmeks” direktiivi 98/84 artikli 2 punkti e tähenduses, kui seda kasutatakse juurdepääsu andmiseks sellele kaitstud teenusele teenuseosutaja loaga hõlmamata kohas või viisil või isiku poolt.

2. Kohtuasja C-429/08 kolmas küsimus

Direktiivi 98/84 artikli 3 lõige 2 ei takista liikmesriigil kohaldamast siseriiklikke õigusnorme, millega keelatakse tingimusjuurdepääsuseadme kasutamine teatavates liikmesriikides programmidele juurdepääsu käsitlevate lepinguliste kokkulepete rikkumise, tingimusjuurdepääsuseadet soetades vale nime ja/või aadressi esitamise või isiklikuks tarbeks või kodus kasutamiseks ette nähtud dekodeerimiskaartide äriistel eesmärkidel kasutamise korral.

3. Kohtuasja C-403/08 neljas küsimus

a) Küsimusele, kas teoseid reprodutseeriti täielikult või osaliselt, tuleb vastata direktiivi 2001/29 artikli 2 tõlgendamise teel.

b) Reprodutseerimiseks tuleb pidada digitaalsete video- ja audiokaadrite loomist dekoodri mälus, sest need moodustavad osa saate autori intellektuaalsest loomingust.

c) Saate kuvamine teleekraanile on samuti reprodutseerimine.

4. Kohtuasja C-403/08 viies küsimus

Siirdamiseks vajalikel teose koopiatel, mis luuakse dekodeerimisega ühendatud teleekraanil, on iseseisev majanduslik tähtsus direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 tähenduses, kuid dekodeerimise mälus loodud siirdamiseks vajalikel koopiatel see puudub.

5. Kohtuasja C-403/08 kuues küsimus

Autoriõigusega kaitstud teost ei edastata üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu direktiivi 2001/29 artikli 3 tähenduses, kui teost sisaldavaid satelliitsaateid võetakse vastu või vaadatakse ärruumides (näiteks baaris) ning näidatakse nendes ruumides tasuta ühe teleekraani ja kõlarite abil üldsuse hulka kuuluvatele isikutele, kes seal viibivad.

6. Kohtuasja C-403/08 seitsmes küsimus

Direktiivi 93/83 artiklis 2 ette nähtud õigusega edastada autoriõigusega kaitstud teoseid satelliidi kaudu kaasneb õigus neid saateid ka välismaal vastu võtta ja vaadata.

7. Kohtuasja C-429/08 kuues ja seitsmes küsimus ning kohtuasja C-403/08 seitsmes küsimus, kaheksanda küsimuse punkt c ja üheksas küsimus

a) ELTLi artiklis 56 (endine EÜ artikkel 49) sätestatud teenuste osutamise vabadusega on vastuolus õigusnormid, mis intellektuaalomandi kaitse eesmärgil keelavad teatavas liikmesriigis kasutada kodeeritud satelliittelevisioonile juurdepääsu võimaldavaid tingimusjuurdepääsuseadmeid, mida teises liikmesriigis turustati saatega seotud õiguste omaniku loal. Seejuures ei oma tähtsust see, kas need seadmed omandati ja/või aktiveeriti teises liikmesriigis vale nime ja elukoha aadressi alusel. Seda järeldust ei muuda ka erikokkulepe kasutada dekodeerimiskaarte ainult kodus või isiklikuks tarbeks.

b) Teenuste osutamise vabadusega ei ole vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis lubavad saatega seotud õiguste omanikul keelata saate esitamine pubis, eeldusel et selle õiguse teostamisest tulenev teenuste osutamise vabaduse piirang ei ole ebaproportsionaalne saatega seotud kaitstud õiguste osaga võrreldes.

c) Käesolevate eelotsusetaotluste seisukohast ei ole oluline see, kas siseriiklikud õigusnormid on vastuolus teenuste osutamise vabadusega või mitte, sest neid kohaldatakse Ühendkuningriigist, mitte ühestki teisest liikmesriigist osutatava ringhäälinguteenuse raames edastatavate saadete suhtes.

8. Kohtuasja C-403/08 kümnes küsimus ja kohtuasja C-429/08 kaheksas küsimus:

Kui programmi pakkuja annab välja mitu ainulitsentsi, millest igaüks kehtib ühe või mitme liikmesriigi territooriumil ja mille kohaselt on ringhäälinguorganisatsioonil õigus edastada litsentsiga hõlmatud saateid üksnes määratud territooriumil (kaasa arvatud satelliidi vahendusel) ning iga litsentsiga kaasneb lepinguline kohustus, mille kohaselt on ringhäälinguorganisatsioon kohustatud takistama seda, et tema satelliit-dekodeerimiskaarte, mis võimaldavad võtta vastu litsentsiga hõlmatud saateid, kasutataks väljaspool litsentsiga hõlmatud territooriumi, siis võivad sellised litsentsilepingud takistada, piirata või kahjustada konkurentsi. Seega ei ole need litsentsilepingud ETLi artikli 101 lõikega 1 kooskõlas; nimetatud mõju tegelikku esinemist ei ole vaja tõendada.